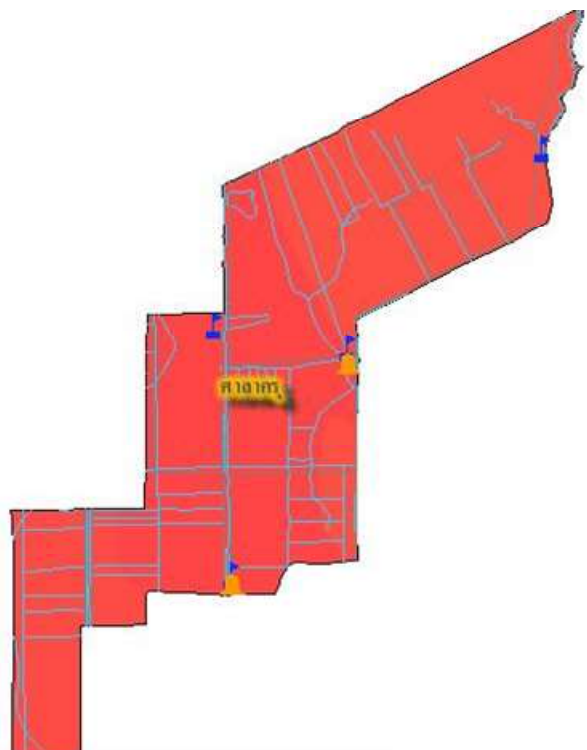

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ประจำปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

จัดทำโดย

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

แนวทางการพัฒนาการเกษตร ในระดับตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ได้จัดทำขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม จากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ หรือผู้นำท้องถิ่น และจากการร่วมจัดทำเวทีชุมชนในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ซึ่งได้นำปัญหาและได้ระดมความคิดเห็นตลอดจนศักยภาพของพื้นที่ในตำบลศาลาครุ นำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรรมของตำบลศาลาครุ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมด้านการเกษตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและเป็นที่ต้องการของเกษตรกรตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำไปใช้ได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดปทุมธานี ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ในทุกด้าน

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณ หน่วยงานภาคี สำนักงานประมงอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ และเกษตรกรตำบลศาลาครุ ที่ให้ความร่วมมือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารฉบับนี้

หวังว่าการจัดทำแนวทางแผนการพัฒนาการเกษตรของตำบลศาลาครุ ในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบลศาลาครุ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้นและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

มีนาคม 2567

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 โครงการพัฒนาชุมชนตำบลศาลาครุ	
หลักการเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1
พื้นที่เป้าหมาย	2
ระยะเวลาดำเนินการ	2
งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา	2
ผู้รับผิดชอบโครงการ	2
บทที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน	
ข้อมูลทางกายภาพ	5
สภาพภูมิประเทศ	5
แหล่งน้ำและปริมาณน้ำฝนในรอบปี	6
กลุ่มชุดดิน	10
ข้อมูลด้านสังคม	15
ระบบสาธารณสุขโรค	17
ข้อมูลด้านชีวภาพ	17
-เทคโนโลยีการผลิตพืช	
1. ข้าว	18
2. ปาล์มน้ำมัน	22
สภาพการผลิตพืช	31
ลักษณะการใช้ที่ดิน	34
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	35
ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิตพืช	35
บทที่ 3 สถานการณ์ชุมชน	
ปัญหาของชุมชน	38
ศักยภาพชุมชน	40
วิสัยทัศน์ชุมชน	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	สังเคราะห์ข้อมูล	
	ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน	42
	ลักษณะของการผลิต	42
	ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต	42
	กลยุทธ์ทางเลือก	42
บทที่ 5	แนวทางการพัฒนาชุมชน	
	แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	44
	แผนการลงทุน	44
	แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร	45
	สรุปเป้าหมายและงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบล	46
บทที่ 6	โครงการและกิจกรรม	
	โครงการส่งเสริมการพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารเคมี	53
	โครงการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อพลังงานทดแทน	55
	โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	57
	โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์	58
	โครงการผลิตปุ๋ยน้ำหมักภายในครัวเรือน	60
	โครงการผลิตผัก และข้าวโพดปลอดสารพิษ	62
	โครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ	64
ภาคผนวก		
	กระบวนการจัดเวทีชุมชน	66

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

บทที่ 1

โครงการพัฒนาการเกษตร ตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

1.1 หลักการและเหตุผล

การประกอบอาชีพของประชาชนตำบลศาลาครุ ที่ผ่านมาถึงปัจจุบันแต่ก่อนประกอบอาชีพการเกษตรโดยการทำนา กันเป็นส่วนมาก เพราะมีความรู้การทำนาสืบทอดกันมาตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย โดยมีการพัฒนามาเป็นลำดับจากการใช้แรงงาน สัตว์และแรงงานคนมาเป็นเครื่องทุ่นแรงและเครื่องจักรกลที่ทันสมัย ทำให้ลดและเลิกการใช้แรงงานสัตว์มาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเกษตรกรตำบลศาลาครุได้มาทำสวนส้มเขียวหวานกันเป็นจำนวนมาก โดยพื้นที่นาซึ่งทำสวนส้มเขียวหวานให้ผลผลิต ดีกว่าการทำนาแต่มีการลงทุนที่สูงแต่ได้ผลตอบแทนที่สูงและมีการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสูงและมีการใช้ ปุ๋ยเคมีในอัตราที่สูง เช่นกัน

การประกอบอาชีพของเกษตรกรส่วนมากเป็นแบบอุปถัมภ์ คือ มีหน่วยงานจากรัฐให้ความสนับสนุนการผลิตปัจจัย ต่าง ๆ เช่น พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และการส่งเสริมการผลิตพร้อมทั้งประสานหน่วยงานของรัฐและ ด้านตลาด

การจัดเวทีชุมชนของตำบลศาลาครุ เป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมสมอง ความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านปัญหา อุปสรรคและการแก้ไขปัญหาเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1. เพื่อศึกษาข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม
- 1.2.2. เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- 1.2.3. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลเป็นที่ต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง
- 1.2.4. เพื่อให้ส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้องวางแผนสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการ

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.3.1. ได้ทราบข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม
- 1.3.2. ทำให้เกษตรกรรู้จักมีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสมและเป็นที่ต้องการของเกษตรกร
- 1.3.3. หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการให้ตรงจุดประสงค์ของเกษตรกร

1.4 พื้นที่เป้าหมาย

ตำบลศาลาครุ หมู่ที่ 1 – 10 รวม จำนวน 10 หมู่บ้าน

1.5 ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม 2566 ถึง กันยายน 2570 รวม 5 ปี

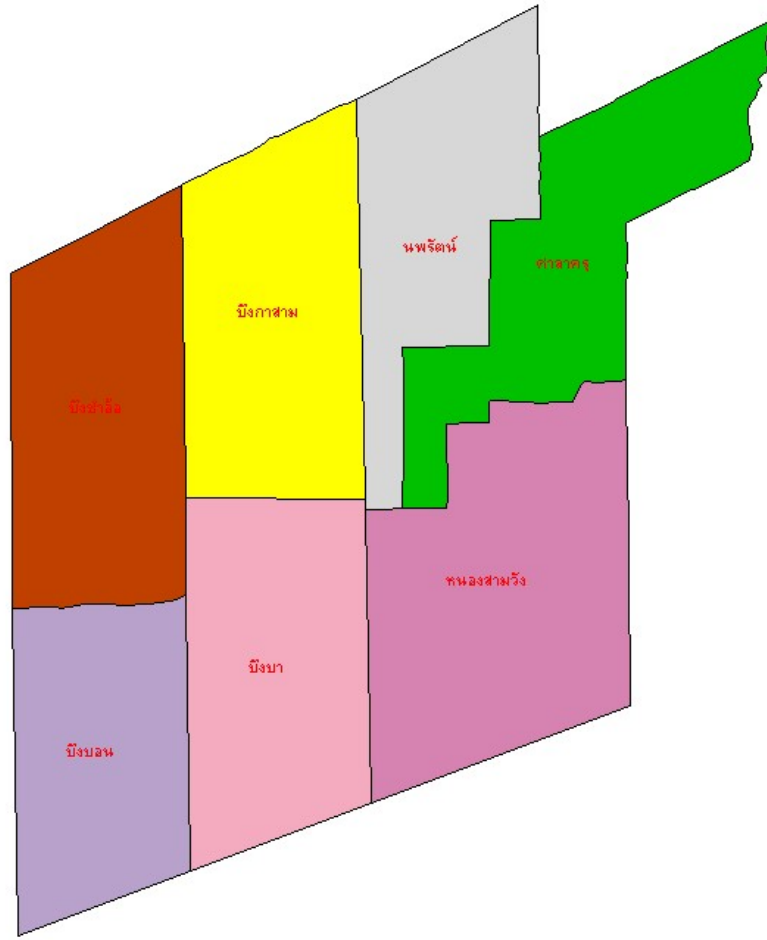
1.6 งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

1.6.1. กรมส่งเสริมการเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
1.6.2. กรมประมง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
1.6.3. กรมปศุสัตว์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
1.6.4. กรมพัฒนาที่ดิน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
1.6.5. กรมวิชาการเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
1.6.6. กรมส่งเสริมสหกรณ์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
1.6.7. กรมพัฒนาชุมชน	กระทรวงมหาดไทย
1.6.8. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	กระทรวงมหาดไทย

1.7 ผู้รับผิดชอบ

- 1.7.1. เกษตรอำเภอหนองเสือ
- 1.7.2. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบตำบลศาลาครุ
- 1.7.3. นายกองดีการบริหารส่วนตำบลศาลาครุ
- 1.7.4. ประธานและคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

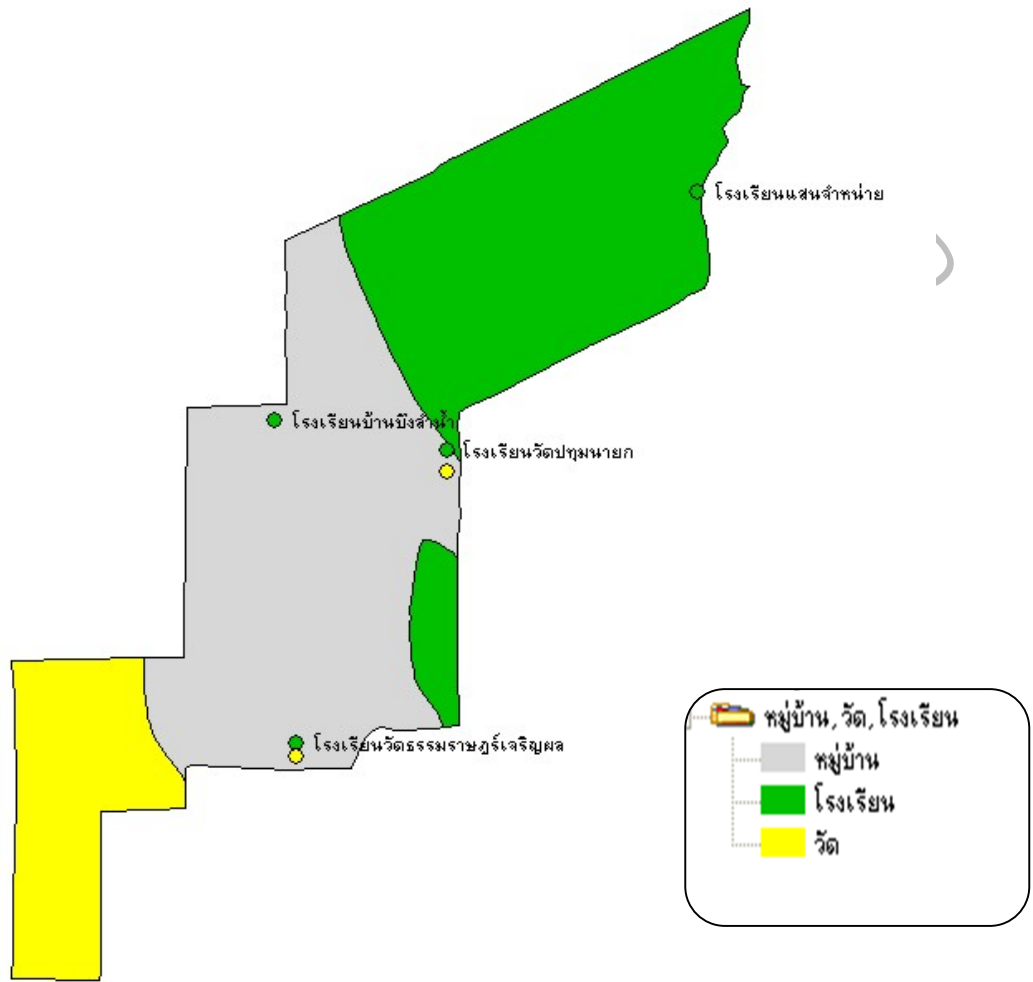
แผนที่อำเภอหนองเสือ

จำเริญกาสาม

๑๑

แผนที่ตำบลศาลาครุ

บทที่ 2

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ตำบลศาลาครุ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีบึงน้ำและหนองน้ำขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก โดยในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการขุดคลองระบายน้ำ เชื่อมต่อระหว่างคลองรังสิตประยูรศักดิ์ กับคลองระพีพัฒน์ และในการขุดคลองสมัยนั้น ได้นำดินจากการขุดคลองขึ้นมาไว้ที่ฝั่งตะวันออก ทำให้สภาพพื้นที่ฝั่งตะวันออกมีคันดินเป็นทางยาว ไว้สำหรับเดิน และเป็นคันกั้นน้ำจนกลายเป็นถนนเลียบบคลอง ในปัจจุบันนี้

จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ว่าคนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในตอนแรก เริ่มเข้ามาในสมัยของขุนบุรีบำรุงรักษ์ โดยคาดว่าจะเป็นคนจีนแจวเรือจ้าง พื้นที่เหมาะแก่การทำนา จึงมีคนอพยพเข้ามามากขึ้น ส่วนมากมาจาก จังหวัดนนทบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครนายก

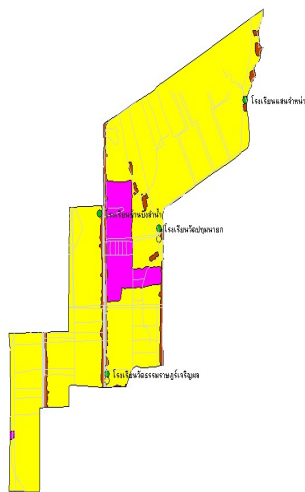
2.1 ข้อมูลทางกายภาพ

อำเภอหนองเสือ อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดปทุมธานี ในอดีตเป็นส่วนหนึ่งของทุ่งหลวง ซึ่งเป็นแผ่นดินรกร้างว่างเปล่า ก่อนข้างจะแห้งแล้งและกันดารมากในอดีต ไม่มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน เช่น ปัจจุบันแต่เต็มไปด้วยป่าตะกับปรีอ และกมึหนองและบึงเป็นแหล่งน้ำที่คนและสัตว์ ได้อาศัยดำรงชีพอยู่หลายแห่งซึ่งเป็นต้นเค้าของชื่อตำบลต่าง ๆ ในปัจจุบัน เช่น บึงบา บึงบอน บึงกาสาม บึงชำอ้อ หนองสามวัง นพรัตน์ ศาลาครุ เป็นต้น

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองสามวัง อำเภอหนองเสือ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านนา และอำเภอองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ

แผนที่ตำบลศาลาครุ

2.1.2 สภาพภูมิประเทศ

โดยทั่วไปเป็นที่ราบ เหมาะแก่การทำนา ทำสวน ทำไร่ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์พอสมควร เพราะมีคลองส่งน้ำ และ คลองระบายน้ำเชื่อมระหว่างคลองรังสิตประยูรศักดิ์ กับคลองระพีพัฒน์ มีระยะห่างระหว่างคลองประมาณ 2.4 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำดังกล่าว ทั้งในด้านการเกษตรกรรม และการบริโภค ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดิน ส่วนบนมีสีเทาเข้มค่อนข้างเป็นกรด ส่วนล่างมีสีเทาอ่อนค่อนข้าง เป็นกรดจนถึงเป็นกรดจัด ลักษณะดินที่พบเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดินส่วนบน มีสีดำปนทรายมีอินทรีย์วัตถุอยู่สูงดินเป็นดินเปรี้ยวคือ มีปฏิกิริยาเป็นกรดจัดและพบจุดประสีเหลืองของสารจาโรไซต์ ชุดดินสำคัญที่พบได้แก่ ชุดดินรังสิต และชุดดินองครักษ์

2.1.3 สภาพภูมิอากาศ

ตำบลศาลาครุ มีสภาพทางภูมิอากาศเหมือนกับจังหวัดทั่วไปในภาคกลาง แบ่งได้ 3 ฤดูกาล คือ

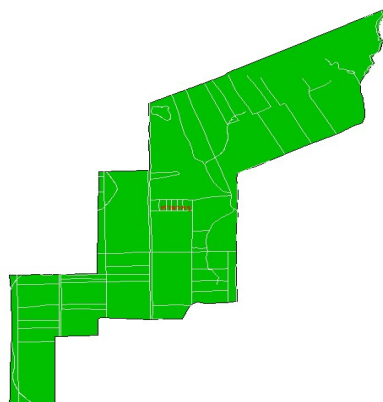
ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านจากทะเลเข้ามา มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศทำให้เป็นช่วงที่ฝนตกมากที่สุดในรอบปี โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในแต่ละเดือนสูงกว่า 150 ม.ม. และมีความชื้นสัมพัทธ์ สูงกว่า 70 % โดยมีเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีความชื้นสูงสุด

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดจากใจกลางของทวีปที่มีความหนาวเย็นและแห้งเข้ามา มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศในระยะนี้แทนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่อ่อนกำลังลงทำให้เป็นช่วงที่เย็นที่สุดในรอบปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส และมีปริมาณน้ำฝนในแต่ละเดือนต่ำกว่า 20 ม.ม. ความชื้นสัมพัทธ์ ต่ำกว่า 70 % ในเดือนมกราคมเป็นเดือนที่มีอากาศเย็นที่สุด อุณหภูมิเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลง และมีลมจากทะเลจีนใต้พัดเข้ามาแทนที่ทางทิศใต้ทำให้อากาศร้อนอบอ้าวโดยเฉพาะในเดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงสุด 39 องศาเซลเซียส

2.1.4 แหล่งน้ำ

ตำบลศาลาครุ อาศัยน้ำจากแหล่งน้ำชลประทานคลองซอยที่ 12,13,14 และคลองแอนด์ 33 และแม่น้ำในลุ่มน้ำเพียงพอตลอดปี

2.1.5 ปริมาณน้ำฝนในรอบปี

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีของตำบลศาลาครุ ประมาณ 640 มม. มีการกระจายตัวของฝนแต่ละเดือนมากกว่า 80 มม. ในช่วง 6 เดือน คือ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเป็นช่วงที่ฝนตกสม่ำเสมอไม่ต่ำกว่า 280 มม. เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน ปริมาณฝนในช่วงนี้จะมีผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิตข้าวในระยะหลังเกษตรกรได้เลื่อนเวลาในการทำนาเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิดอุทกภัย ปัจจุบันมีรถเกี่ยวขั้วนำมาใช้ ทำให้ผลเสียหายจากการเก็บเกี่ยวลดน้อยลง แต่ผลผลิตข้าวยังมีความชื้นสูงอยู่ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีลานตากเป็นของตนเอง จากสถิติปริมาณน้ำฝนย้อนหลัง 5 ปี จะพบว่าในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม จะมีฝนตกเฉลี่ยมากกว่า 152 มิลลิเมตร และเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ฝนจะทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ในบางปีเท่านั้น ซึ่งตำบลศาลาครุ สามารถทำนาได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีคลองส่งชลประทาน ที่ 12 ,13 และ 14 ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งตำบล คลองส่งน้ำทั้งสามคลองตอนบนติดกับคลองระพีพัฒน์ ส่วนตอนล่างติดกับคลองรังสิตประยูรศักดิ์ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี

2.1.6 พื้นที่ป่า

ตำบลศาลาครุ ไม่มีพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ป่า

2.1.7 อุณหภูมิ

ตำบลศาลาครุ มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั่วไปอยู่ระหว่าง 25 – 30 องศาเซลเซียส โดยเฉลี่ยแล้วอุณหภูมิในแต่ละฤดูกาลจะแตกต่างกัน ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มจากเดือนมีนาคม – มิถุนายน อุณหภูมิเฉลี่ย 35 – 40 องศาเซลเซียส

ฤดูหนาว เริ่มจากเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 34 – 36 องศาเซลเซียส

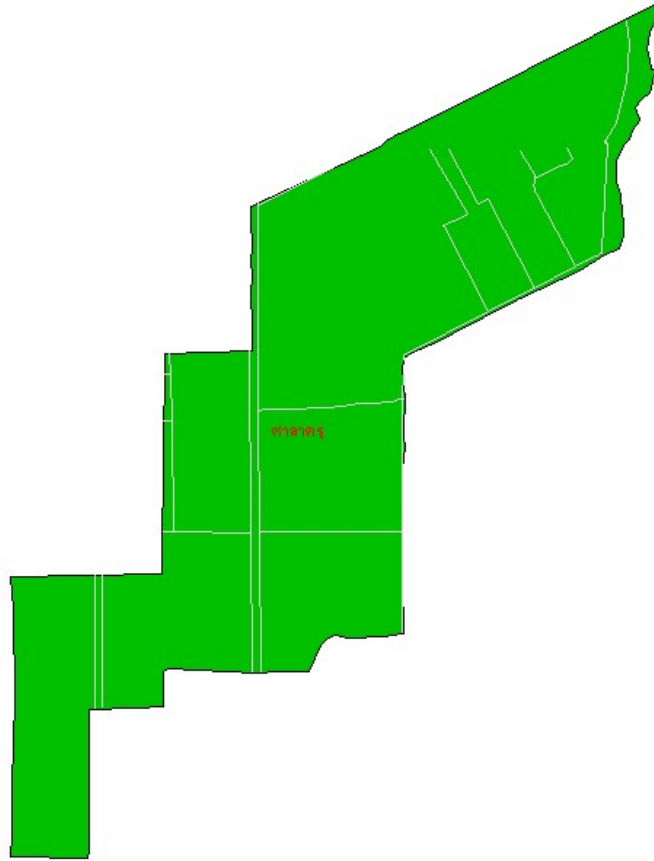
ฤดูหนาว เริ่มจากเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย 25 – 28 องศาเซลเซียส

สรุป โดยทั่วไปตำบลศาลาครุ ส่วนมากจะมีสภาพอากาศและอุณหภูมิเป็นแบบร้อนชื้นมีแหล่งน้ำและ

ใกล้ทะเล

2.1.8 การคมนาคม

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในตำบลศาลาครุ

เส้นทางคมนาคม สามารถเดินทางได้ 2 เส้นทาง คือ ทางน้ำและทางบก แต่ทางน้ำไม่เป็นที่นิยม ส่วนมากจะใช้ทางบกในการคมนาคม ได้แก่

- ถนนเลียบบคลองซอยที่ 12 เป็นถนนลาดยางทั้ง 2 ฝั่งคลอง
- ถนนเลียบบคลองที่ 13 เป็นถนนลาดยาง ฝั่งตะวันออก ส่วนถนนฝั่งตะวันตกยังเป็นถนนลูกรังอยู่
- ถนนเลียบบคลองที่ 14 เป็นถนนลาดยาง เขตตำบลศาลาครุ มีอาณาเขตแต่คลอง 14 ฝั่งตะวันตก
- ถนนเลียบบคลองแอนด์ 33 เป็นถนนลาดยางเชื่อมติดต่อกับคลอง 14 บริเวณวัดปทุมนายก
- ถนนเลียบบคลองแอนด์ 33 เป็นถนนลูกรังเป็นเขตแดนกั้นระหว่างตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง จังหวัด

สระบุรี

2.3 ข้อมูลด้านสังคม

2.3.1 เขตการปกครอง

มีจำนวนหมู่บ้านในเขตตำบลศาลาครุ ทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ดังนี้ คือ

- หมู่ที่ 1 บ้านท่าลาภบำรุง
- หมู่ที่ 2 บ้านลาดผักขวาง
- หมู่ที่ 3 บ้านสหพัฒนา
- หมู่ที่ 4 บ้านวังทองสามัคคี
- หมู่ที่ 5 บ้านบึงปลาร้า
- หมู่ที่ 6 บ้านจันจระเข้
- หมู่ที่ 7 บ้าน33 พัฒนา
- หมู่ที่ 8 บ้านลำน้ำพัฒนา
- หมู่ที่ 9 บ้านลำน้ำสามัคคี
- หมู่ที่ 10 บ้านแสนจำหน่าย

โดย องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ มีเขตครอบคลุมพื้นที่ 10 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1-10 รับผิดชอบโดยองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ

หมู่ที่	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
1	380	353	733
2	384	416	800
3	167	200	367
4	179	181	360
5	99	83	182
6	252	266	616
7	287	329	616
8	266	262	528
9	236	238	474
10	338	340	678
รวม	2,588	2,668	5,256

รายชื่อผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) ตำบลศาลาครุ

1. นายปัญญา ประหยัด	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านท่าลากบ่ารุง
2. นายสุรินทร์ ยามเย็น	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านลาดผักขวง
3. น.ส.ดาวนภา เบี้ยทอง	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านสหพัฒนา
4. นายวรารุฒิ หนองพงษ์	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 บ้านวังทองสามัคคี
5. นายพิบูลย์ ไพฑูรย์	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 บ้านบึงปลาร้า
6. นายประทีป อยู่วัฒนา	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านวังจรเข้
7. นายสำราญ อาสนะ	ตำแหน่ง กำนันตำบลศาลาครุ หมู่ที่ 7 บ้าน33 พัฒนา
8. นายพรเทพ บุญยังประเสริฐ	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านลำน้ำพัฒนา
9. นายอนุชา ศรีคัชชะ	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านลำน้ำสามัคคี
10. นาย สุขเกษม แสนจำหน่าย	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10 บ้านแสนจำหน่าย

2.3.2 จำนวนครัวเรือน

หมู่ที่ 1	จำนวน 231 ครัวเรือน
หมู่ที่ 2	จำนวน 209 ครัวเรือน
หมู่ที่ 3	จำนวน 109 ครัวเรือน
หมู่ที่ 4	จำนวน 125 ครัวเรือน
หมู่ที่ 5	จำนวน 63 ครัวเรือน
หมู่ที่ 6	จำนวน 234 ครัวเรือน
หมู่ที่ 7	จำนวน 174 ครัวเรือน
หมู่ที่ 8	จำนวน 140 ครัวเรือน
หมู่ที่ 9	จำนวน 152 ครัวเรือน
หมู่ที่ 10	จำนวน 219 ครัวเรือน
รวม	1,656 ครัวเรือน

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ณ เดือนมีนาคม 2566

2.3.3 สาธารณูปโภค

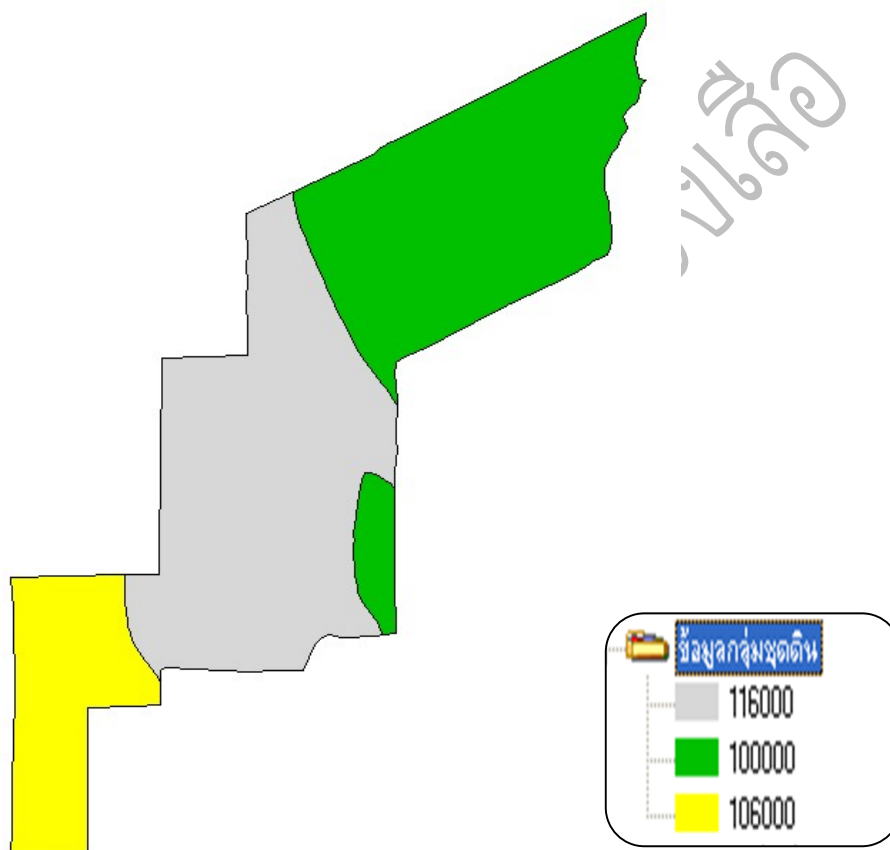
1. โทรศัพท์สาธารณะ 1 แห่ง	หมู่ที่ 2 , 3 , 4 , 5 , 6
2. ถังน้ำประปา 1 แห่ง	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 7 , 10
3. ถังน้ำประปาอนามัย 3 แห่ง	หมู่ที่ 1 , 6 , 10

2.3.4 วัด โรงเรียนและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ดังนี้

- วัดปทุมนายก หมู่ที่ 5
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 1 แห่ง หมู่ที่ 7
- สถานีอนามัยตำบล จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 3

- องค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง หมู่ที่ 3
- สถานีประมงเพาะผสมพันธุ์ปลาและขยายพันธุ์ปลา 1 แห่ง หมู่ที่ 2
- โรงเรียนวัดปทุมนายก หมู่ที่ 2
- โรงเรียนอยู่ประชานุเคราะห์ หมู่ที่ 6
- โรงเรียนแสนจำหน่าย หมู่ที่ 10 - การศึกษานอกโรงเรียน หมู่ที่ 3

2.2 กลุ่มชุดดิน

2.2.1 กลุ่มชุดดินที่ 10

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทามีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดง และพบจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ ภายในระดับความลึก 100 ซม. จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล น้ำแช่ขังลึก 100 ซม. นาน 6-7 เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นกรดจัดมาก pH 4.5 ได้แก่ ชุดดินองครักษ์ ชุดดินรังสิตประเภทที่เป็นกรดจัดมาก อนุโน๊ะ เซียร์ใหญ่ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งมีการยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ หากไม่มีการใช้ปุ๋ย เพื่อแก้ไขความเป็นกรดของดิน พืชที่ปลูกมักไม่ค่อยได้ผล

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเป็นกรดจัดมาก ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน 6 - 7 เดือน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดินกลุ่มชุดดินที่ 10 มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าปลูกพืชอย่างอื่น เนื่องจากสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่ม เนื้อดินเป็นดินเหนียวและ

ดินมีการระบายน้ำเร็วถึงเร็วมาก ซึ่งในสภาพปัจจุบันใช้ทำนาอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ แต่ให้ผลผลิตต่ำเพราะดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน การที่จะนำกลุ่มชุดดินนี้มาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืชอย่างอื่น เช่น พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินหรือการพัฒนาที่ดิน เช่น การทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วม การยกทรงปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน และการใส่ปูนเพื่อแก้ความเป็นกรดจัดของดิน สามารถปลูกพืชที่กล่าวนี้ได้

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ 10

ปลูกข้าวหรือทำนา ข้อจำกัดที่สำคัญคือ ความเป็นกรดจัดหรือดินเปรี้ยวจัด ทำให้การปลูกข้าวไม่ได้ผล หรือผลผลิตต่ำ ควรมีการจัดการดังต่อไปนี้ เพื่อเพิ่มผลผลิตของข้าวที่ปลูกดังนี้

- 1) การยับยั้งความเป็นกรดของดินเพิ่มขึ้น บริเวณที่มีน้ำชลประทาน ดินควรมีน้ำซังแช่ เพื่อไม่ให้หน้าดินแห้ง จะทำให้ดินเป็นกรดเพิ่มขึ้นควรปลูกข้าวอย่างน้อย 2 ครั้ง ในรอบปี
- 2) การล้างกรดออกจากดิน ทำให้ทั้งล้างด้วยน้ำฝนและน้ำชลประทาน ปล่อยให้หน้าซังแช่ในแปลงนานไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ จะช่วยลดความเป็นกรดของดิน เสร็จแล้วจึงเตรียมดินปลูกข้าว แล้วค่อย ๆ ระบายออกควรทำหลาย ๆ ครั้ง
- 3) การแก้ไขความเป็นกรด ที่ได้ผล คือ การใส่ปูนต่าง ๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่น เป็นต้น ใส่ลงไปบนดินเพื่อไปทำปฏิกิริยากับลดความเป็นกรดของดินและลดปริมาณสารพิษต่างๆ ให้น้อยลง อัตราที่ใช้อยู่ระหว่าง 2-4 ตันต่อไร่ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการเป็นกรดของดินและชนิดของปูน ใส่ครั้งหนึ่งจะมีผลอยู่ได้ประมาณ 5 ปี สำหรับวิธีการใส่นั้น ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงนา แล้วทำการไถแปรและปล่อยน้ำให้ซังแช่ประมาณ 10 วัน หลังจากนั้น ระบายน้ำออกเพื่อล้างสารพิษ แล้วค่อยซังน้ำใหม่เพื่อทำเทือกและรอปักดำ การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินเพื่อเพิ่มผลผลิตของข้าว จำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยช่วยและการปลูกพืชบำรุงดินสลับกับการปลูกข้าว โดยปลูกในช่วงฤดูแล้ง

การใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อแสงปลูกในฤดูฝน ใช้ปุ๋ย 16-20-0 อัตรา 123-150 กก./ไร่ หรือปุ๋ย 16-20-0 อัตรา 30 กก./ไร่ ใส่รวมกับปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา 74-96 กก./ไร่ หรือร่วมกับปุ๋ยยูเรีย อัตรา 33-43 กก./ไร่ สำหรับพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อแสงปลูกในฤดูแล้ง ใช้ปุ๋ย 16-20-0 อัตรา 87-103 กก./ไร่ หรือ 16-20-0 อัตรา 30 กก./ไร่ ใส่รวมกับปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา 46-58 กก./ไร่ หรือ ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย อัตรา 20-26 กก./ไร่ การเลือกปลูกพันธุ์ข้าวทนดินเปรี้ยวจัดจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งได้แก่ พันธุ์ข้าวที่มีความทนทานต่อสภาพดินเปรี้ยวจัด เช่น พันธุ์ข้าวลูกแดง ข้าวขาวตายก รวงยาว สีรวง อัลอัมดุลิสละห์ ลูกเหลือง พันธุ์ข้าวที่มีความทนทานปานกลางต่อสภาพดินเปรี้ยวจัด เช่น ข้าว พันธุ์ข้าวแดง เหลือง ประทิว 123 อะพอลโล่ หงทอง นวลแก้ว หมออรุณ ลูกนาค ขาวดอกมะลิ 105 หุ่งทอง กข.21 กข.23 กข.7 กข.13 กข.19 กข.27 กข.25 สุพรรณบุรี 90 แก่นจันทร์ ดอกมะลิ สะกุกย ตะเภาแก้ว 161 เล็บมือนาง ขาวตาแห้ง

ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวข้าว หรือกรณีเปลี่ยนการทำนาไปเป็นปลูกพืชไร่ถาวร ต้องมีการปรับปรุงสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝนและมีการยกทรงปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำ ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ 1 แก้ความเป็นกรดของดิน ควรใส่ปูน หินปูนฝุ่นหรือปูนมาร์ลให้ทั่วแปลง อัตราประมาณ 2 ตันต่อไร่ ใส่แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ 15 วันก่อนปลูกพืช ทำให้ดินร่วนซุย ควรมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตราประมาณ 2-3 ตันต่อไร่ หรือมีการปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงในดินสลับกับการปลูกพืชไร่

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น ข้าวโพดหวาน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-20-20 หรือสูตร 15-15-15 อัตรา 50-100 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน คือ ใส่รองก้นหลุมก่อนปลูกและใส่เมื่อข้าวโพดอายุ ประมาณ 25 วัน และใส่ปุ๋ยยูเรียอัตรา 100 กก./ไร่ โดยใส่สองข้างแถวข้าวโพดแล้วพูนดินกลบโคลนเมื่ออายุข้าวโพด 25-30 วัน

ถั่วเขียว ถั่วลันเตา ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 30 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยรองพื้น 15 กก./ไร่ และครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยที่เหลือเมื่อต้นถั่วเขียวมีอายุ 20-25 วัน โดยโรยปุ๋ยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ในกรณีปลูกถั่วเขียวโดยวิธีหว่านให้ใช้ อัตราเดียวกัน และ ถั่วเขียว ถั่วลันเตา ควรจะคลุมเมล็ดด้วยโรโซเปียมก่อนปลูก

ถั่วเหลือง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 20-30 กก./ไร่ หรือสูตร 10-20-10 อัตรา 25-35 กก./ไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง
ฝ้าย สูตรปุ๋ยเคมีที่ใส่คือ 0-3-0 (หินฟอสเฟต) อัตรา 100-200 กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 18-4-5 อัตรา 30-40 กก./ไร่ หรือ 25-7-7 อัตรา 20-30 กก./ไร่ โดยใส่ปุ๋ยสูตร 0.3.0 ด้วยการหว่านตอนปลูก (3-4 ปีครั้ง) และใส่ปุ๋ยร่วมหลังปลูก 20-25 วัน โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินและใส่ทุกปี ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น การทำคันดินรอบพื้นที่เพาะปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วม ในช่วงฤดูฝน ถ้าเป็นไปได้ควรติดตั้ง เครื่องสูบน้ำ เพื่อระบายน้ำออกเมื่อมีฝนตกหนัก การยกสันร่องสำหรับปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ให้มีขนาดกว้าง 6-8 เมตร ส่วนท้องร่อง(ระบายและกักเก็บน้ำ) กว้าง 1-1.5 เมตร ความลึกประมาณ 1 เมตร หรือลึกเหนือชั้นดินเลนที่มีไพไรท์เป็น องค์ประกอบอยู่สูง ซึ่งร่องควรจะทำต่อเนื่อง กั้นร่องรอบสวนที่อยู่ติดกับคันดินป้องกันน้ำท่วม เพื่อการระบายน้ำเข้าออก ควรระบายน้ำในร่องออก 3-4 เดือน/ครั้งและควรควบคุมน้ำในร่องไม่ให้ต่ำ กว่าชั้นดินเลนที่มีไพไรท์เป็น องค์ประกอบ อยู่สูง เพื่อป้องกันไม่ให้ดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น การแก้ความเป็นกรดจัด โดยการใช้ปูนฝุ่น หินปูนบด หรือ ปูนมาร์ล หว่านให้ ทั่วทั้งร่องที่ปลูก อัตราประมาณ 2-3 ตัน/ไร่ สำหรับดินในหลุมปลูกให้ผสมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก และผสมกับหิน ฝุ่นหรือหินปูนมาร์ล อัตรา 2.5 กก./หลุม ในกรณีที่ไม่ได้หว่านปูนมาร์ลบนร่องปลูกให้คลุมหินปูนบดหรือปูนมาร์ล กับ ดินในหลุมปลูก อัตรา 15 กก./หลุม ในการแก้ความเป็นกรดจัดของดินการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์การปลูกไม้ผลในกลุ่มชุดดินที่ 10 ที่จะให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีช่วยนอกเหนือจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมัก สูตรอัตราการใช้และวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผลที่ปลูก เช่น

ส้มเขียวหวาน และส้มโอ ที่ตก ผลแล้ว ใส่ปุ๋ยหลังเก็บผลผลิตแล้ว 2 ครั้ง และหลังติดผลแล้ว 1 ครั้ง สูตร 12-3-6 อัตรา 600-700 กรัม/ต้น คุณอายุ ต้นและสูตร 14-4-9 อัตรา 500-600 กรัม/ต้น คุณอายุ ร่วมกับ 14-0-20 อัตรา 100-150 กรัม/ต้น คุณอายุต้น ใส่ ครั้งที่ 3 ใส่หลังติดผลแล้ว

2.2.2 กลุ่มชุดดินที่ 11

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจอร์โซด ในระดับความลึก 50-100 ซม. จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบตามชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง น้ำแข็งลึก 50-100 ซม. นาน 3-5 เดือน บางพื้นที่จะขังน้ำนาน 6-7 เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ดินมีปฏิกิริยาเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด pH 4.5-5.0 ได้แก่ชุดดินรังสิต เสนา ัญบุรี ชุดดินดอนเมือง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินใช้ปุ๋ยและปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ พืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเป็นกรดจัดมาก อาจขาดแร่ธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจน และฟอสฟอรัส หรืออาจมีสารละลายพวกอลูมิเนียม และเหล็กมากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืชฤดูฝนน้ำแช่ช้านาน 3 - 7 เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชต่าง ๆ : เมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดิน กลุ่มชุดดินที่ 11 มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น ที่มีข้อจำกัดในการปลูกข้าว คือ ความเป็นกรดจัดของดินทำให้ผลผลิตของข้าวต่ำ ในการที่จะนำกลุ่มชุดดินนี้ไปใช้ในการเพาะปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ไม้ผล หรือพืชผัก

จำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินหรือพัฒนาที่ดิน จึงจะสามารถในการปลูกพืชดังกล่าวได้ เนื่องจากในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังที่
ผิวดินระหว่าง 4-6 เดือน การใช้ประโยชน์ที่ดินควรใช้รูปแบบไร่นาสวนผสม

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ 11

ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินเป็นกรดจัด ใช้ปูนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทาน pH ดินน้อยกว่า 4 ใช้
อัตรา 2 ตัน/ไร่ pH ดิน 4-4.5 ใช้อัตรา 1 ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน pH ดินน้อยกว่า 4 ใช้อัตรา 2.5 ตัน/ไร่ pH ดิน 4-4.5 ใช้
อัตรา 1.5 ตัน/ไร่ ใช้น้ำล้างความเป็นกรด ในกรณีที่มีแหล่งน้ำมากพอ โดยปล่อยน้ำขังในนาแล้วถ่ายออกหลาย ๆ ครั้ง ครั้งที่
1 หลังไถตะ ปล่อยน้ำแชขัง 1 สัปดาห์แล้ว ถ่ายออก ครั้งที่ 2 หลังไถแปร ปล่อยน้ำแชขัง 10 วัน แล้ว ถ่ายออก ครั้งที่ 3 หลัง
ปักดำ ปล่อยน้ำแชขัง 2 สัปดาห์แล้วถ่ายออก ต่อจากนั้นถ่ายน้ำ 4-5 สัปดาห์/ครั้ง จนข้าวตั้งท้อง การใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-
0 หรือ 16-16-8 อัตรา 25-40 กก./ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงก่อนปักดำ 1 วัน หลังจากนั้น ใช้ปุ๋ยยูเรีย 5-10 กก./ไร่ ในช่วงตั้งท้อง
หรือเมื่อเริ่มสร้างรวง พันธุ์ข้าวที่แนะนำ นาปี ได้แก่ แก่นจันทร์ ข้าวลูกแดง ตำเมไทร อัลฮัมดุลิ้ลละห์ ซอนางเอื้อง ข้าวดอก
มะลิ 105 นาปรัง ได้แก่ กข.21, กข.23, กข.4 สุพรรณบุรี

ปลูกพืชไร่ เตรียมพื้นที่โดยจัดทำคันดินรอบพื้นที่และยกร่องปลูก ยกร่องปลูกมี 2 แบบ

1) ยกร่องปลูกแบบถาวร โดยให้สันร่องกว้าง 6-8 ม. มีคูน้ำกว้าง 1.5-2.0 ม. ลึก 80-150 ซม. และทำแปลงย่อยบนสันร่อง
สูง 25-30 ซม. กว้าง 1-2 ม.

2) ปลูกหลังฤดูทำนา (ฤดูแล้ง) ยกแนวร่องปลูกให้สูงขึ้นประมาณ 10-20 ซม. เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแชขัง ถ้ามีฝนตกผิด
ฤดูกาล ใช้ปูนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทานดิน pH น้อยกว่า 4 ใช้อัตรา 2 ตัน/ไร่ ดิน pH 4-4.5 ใช้อัตรา
1 ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน ดิน pH น้อยกว่า 4 ใช้อัตรา 2.5 ตัน/ไร่ ดิน pH 4-4.5 ใช้อัตรา 1.5 ตัน/ไร่ การใช้ปุ๋ยเคมี ใส่
ปุ๋ยเคมีตามความต้องการ เช่น ข้าวโพด สูตร 10-10-10 อัตรา 50-100 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ๆ ละเท่ากัน ครั้งที่ 1 ใส่รอง
ก้นหลุมก่อนปลูก ครั้งที่สอง ใส่เมื่ออายุ 25 วัน ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 10 กก./ไร่ ใส่เมื่ออายุ 25-30 วัน โดยโรยสองข้างแถว
ข้าวโพดแล้วกลบ ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 20 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ๆ ละ เท่า ๆ กัน ครั้งที่ 1 ใส่รองพื้นที่ก่อนปลูก ครั้งที่
2 เมื่ออายุได้ 20-25 วัน ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น การเตรียมพื้นที่ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่แบบถาวร

การใช้ปุ๋ยเคมี

ปาล์มน้ำมัน(ปลูกในภาคใต้) อายุ 1 ปี ใส่ปุ๋ย 5 ครั้ง สูตรปุ๋ย 12-12-17 หรือ 13-13-21 อัตรา 2.0-2.5 กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ 3
ครั้ง และใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 2.0-2.5 กก./ต้น/ปี หรือ 46-0-0 อัตรา 1.0-1.2 กก./ต้น อายุ 2-4 ปี แบ่งใส่ 3 ครั้ง ต้น
กลาง ฤดูฝน ใช้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 หรือ 14-14-21 หรือ 15-15-21 อัตรา 3.0-5.0 กก./ต้น และปลายฤดูฝน ใช้ปุ๋ยสูตร 12-
12-17 อัตรา 3.0-6.5 กก./ต้น อายุ 5 ปีขึ้นไป แบ่งใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง ต้น กลาง และปลายฤดูฝน ใช้ปุ๋ยสูตร 14-9-21 หรือ 14-9-
20 หรือ 12-9-21 อัตรา 8-9 กก./ต้น ร่วมกับโบแรกซ์ 50-100 กรัม/ต้น/ปี

มะม่วง ก่อนตกผล(อายุ 0-4 ปี) ใส่ปุ๋ย 4 ครั้ง เดือนมีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และตุลาคม ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา
400-500 กรัม/ต้น x อายุปี หรือสูตร 15-30-15 อัตรา 300-400 กรัม/ต้น x อายุปี ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 200-250
กรัม/ต้น x อายุปี หรือปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 100-125 กรัม/ต้น x อายุปี หรือสูตร 20-20-10 อัตรา 500-600 กรัม/ต้น x
อายุปี ตกผลแล้ว ใส่ปุ๋ยหลังเก็บและใส่ครั้งที่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต อายุ 12 ปี แล้ว 2 ครั้ง และหลังติดผลแล้ว 1 ครั้ง ใส่ปุ๋ยสูตร
14-9-20 หรือ 15-5-20 อัตรา 500-600 กรัม/ต้น x อายุปี ร่วมกับปุ๋ยสูตร 14-0-20 อัตรา 100-150 กรัม/ต้น x อายุปี หรือ
สูตร 15-3-12 อัตรา 500-600 กรัม/ต้น x อายุปี หรือสูตร 15-5-2 อัตรา 800-900 กรัม/ต้น x อายุปี

พื้นที่ถือครองทางการเกษตร

พื้นที่ถือครองทางการเกษตร	24,041	ไร่
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	1,113	ไร่
จำนวนครัวเรือนเกษตรกร	872	ไร่

พื้นที่ปฏิรูปในตำบล

พื้นที่เช่า 430 แปลง	เกษตรกร	401	ราย
พื้นที่เช่าซื้อ 126 แปลง	เกษตรกร	119	ราย
พื้นที่โฉนด 7 แปลง	เกษตรกร	7	ราย
รวม 563 แปลง	เกษตรกร	527	ราย

2.4 ข้อมูลทางชีวภาพ

ตำบลศาลาครุ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน 10 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมด 36,949 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร จำนวน 24,041 ไร่ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 996 ครัวเรือน

- พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น	จำนวน	1,563	ไร่	เกษตรกร	94	ราย
- พื้นที่ปลูกผัก	จำนวน	1,721	ไร่	เกษตรกร	103	ราย
- พื้นที่ปลูกข้าว	จำนวน	906	ไร่	เกษตรกร	11	ราย
- พื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานฝักสด	จำนวน	1,650	ไร่	เกษตรกร	146	ราย
- การเพาะเห็ดฟางโรงเรือน	จำนวน	15	ไร่	เกษตรกร	21	ราย
- ทำการประมงเลี้ยงปลาในกระชังคลองชลประทาน คลอง 13						

2.4.1 พันธุ์พืชที่ปลูก

1. ไม้ผลและไม้ยืนต้น ส่วนมากจะปลูกเป็นสวนยกร่องจะเป็นไม้ผลประเภทมะม่วง ทั้งกินดิบและสุก ฝรั่ง ชมพู่ และลำไย ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม

2. พืชผัก เกษตรกรทำการปลูกแซมไม้ผลจะเป็นจำพวกถั่วฝักยาว บวบ มะระจีน และมะเขือ เป็นต้น

3. นาข้าว เกษตรกรปลูกข้าวเป็นส่วนน้อยจะมีอยู่ในหมู่ที่ 3 , 5 , 8 , 9 จะปลูกข้าวพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม เช่น สุพรรณบุรี 1 และปทุมธานี 1 มีการทำนาปีละ 2 ครั้ง โดยใช้น้ำจากชลประทานเป็นหลัก

4. การปลูกข้าวโพดหวานฝักสด เป็นการปลูกทดแทนส้มเขียวหวานจะปลูกในร่องสวนส้มที่มีปัญหาผลร่วงและตายที่เกิดจากโรคของส้มทำให้ผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน ข้าวโพดหวานใช้พันธุ์ไฮบริด 10

5. การประมง เกษตรกรจะมีการเลี้ยงปลาในกระชัง ในคลองซอยที่ 13 และในร่องสวนซึ่งเป็นคลองชลประทานสายส่งน้ำสายหลักซึ่งมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปีซึ่งเหมาะสมกับการเลี้ยงปลาในกระชังโดยเกษตรกรจะเลี้ยงปลาที่บ่อดังซึ่งทางบริษัท ซีพี จะนำลูกปลาและอาหารมาให้เกษตรกรเลี้ยงและจะรับซื้อผลผลิตคืนในราคาที่เป็นธรรม เกษตรกรที่เลี้ยงมีหมู่ที่ 2 , 4 , และ 6 และมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาจำหน่าย จำนวน 25 ราย ในหมู่ที่ 2 และ 6 จะเพาะพันธุ์ปลานิล

ตะเพียน ยี่สก ดูก แรด สวย เป็นต้น และมีสถานีประมงเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดของจังหวัดปทุมธานี 1 แห่ง อยู่ที่หมู่ที่ 2 เป็นสถานที่ทางราชการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์จำหน่ายเกษตรกรและหน่วยงานของรัฐพร้อมให้คำแนะนำและปรึกษา

2.4.2 ภัยธรรมชาติ

ฝนแล้ง ตำบลศาลาครุ มีสภาวะฝนแล้งทิ้งช่วงเป็นบางช่วงเท่านั้น ส่วนมากไม่มีปัญหา เนื่องจากอยู่ในเขตชลประทานมีคลองข่อยชลประทาน มีน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี

น้ำท่วม เนื่องจากตำบลศาลาครุ เป็นที่ราบลุ่ม ถ้ามีฝนตกติดต่อกันหลายวันหรือฝนตกเป็นเวลานานจะทำให้น้ำท่วมได้แต่ไม่เกิดบ่อยนัก

วาตภัย ถ้าเกิดฝนตกและเกิดมีมรสุมหรือพายุเข้ามีลมพัดแรงจะทำให้บ้านของเกษตรกรและพืชผลทางการเกษตรเสียหายแต่จะเกิดไม่บ่อยนัก

2.4.3 เทคโนโลยีการผลิตพืช : ระบบการผลิต / การจัดการ

ด้านพืช

ข้าว

ลักษณะทั่วไป

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยมาก ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งอาหารที่ให้คาร์โบไฮเดรตประจำวันเท่านั้น ในแต่ละปีข้าวที่เหลือจากการบริโภค ถูกส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ เช่น จีน อินโดนีเซีย อิหร่าน ฮองกง มาเลเซีย และสิงคโปร์ เฉพาะใน พ.ศ.2540 นำเงินได้เข้าประเทศมากกว่า 60,000 ล้านบาท นับตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา ประเทศไทยครองความเป็นอันดับหนึ่งในการส่งข้าวไปเลี้ยงประชากรเกือบจะทั่วโลก จากการส่งออกข้าวสาร 3 ล้านตันใน พ.ศ. 2522 เป็นประมาณ 6 ล้านตันใน พ.ศ. 2540 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการแข่งขันทั้งด้านการผลิต และการตลาดของประเทศไทย ว่าเหนือกว่าอีกหลายประเทศที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญ เช่นสหรัฐอเมริกา อินเดีย พม่า และเวียดนาม แต่สถานการณ์นี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ ถ้ารัฐบาลไม่ให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และด้านการเขตกรรม เพราะในปัจจุบันตลาดข้าวคุณภาพต่ำถูกพม่า และเวียดนาม ยึดครองจากไทยไปเกือบหมดแล้ว ดังนั้นอนาคตของข้าวไทยจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเน้นไปที่การผลิตข้าวคุณภาพสูงเพื่อการส่งออก โดยอาศัยความได้เปรียบทางด้านชื่อเสียงว่าเป็นผู้ผลิตข้าวคุณภาพสูง และเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลกมาเป็นเวลานาน พื้นที่เพาะปลูกข้าวทั่วโลกมีอยู่ประมาณ 930 ล้านไร่ ให้ผลผลิตประมาณ 530 ล้านตันข้าวเปลือก ส่วนปริมาณซื้อขายข้าวสารในตลาดโลกในปัจจุบันประมาณ 20 ล้านตัน ในขณะที่ประชากรโลกมีจำนวนประมาณ 6 พันล้านคนเป็นผู้ที่บริโภคข้าวไม่ต่ำกว่า 4 พันล้านคน และในอีก 20 ปี ข้างหน้า คาดว่าจะมีประชากรเพิ่มเป็น 8 พันล้านคน ดังนั้นวิธีการเดียวที่จะผลิตข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคในอนาคตก็คือต้องเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น ในปีเพาะปลูก 2538/39 ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกข้าวประมาณ 63 ล้านไร่ ผลิตข้าวเปลือกได้ประมาณ 12 ล้านตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 387 กิโลกรัมต่อไร่ เก็บไว้ใช้บริโภคและเป็นเมล็ดพันธุ์ประมาณ 12 ล้านตัน ที่เหลือส่งออกคิดเป็นปริมาณข้าวสารประมาณ 6 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่กับประเทศอื่นๆ จะเห็นว่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนได้วิเคราะห์และสรุปว่าเป็นเพราะสาเหตุหลักจากการที่มีการปลูกข้าวในพื้นที่ทุกสภาพ พื้นที่อุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง แต่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมจะให้ผลผลิตต่ำ เมื่อนำมาเฉลี่ยรวมทั้งประเทศ จึงทำให้ได้ค่าที่ค่อนข้างต่ำ มนุษย์รู้จักบริโภคข้าวและปลูกข้าวเป็น

อาหารหลักเป็นเวลานานนับพันปีมาแล้ว แต่การจะกล่าวว่าได้เริ่มมีการปลูกข้าวมาตั้งแต่เมื่อไรนั้น ยังไม่สามารถยืนยันได้ ดังนั้นการที่จะกล่าวถึงถิ่นกำเนิดของข้าวก็คงเป็นเพียงการคาดคะเนด้วยเหตุผลของนักวิชาการแต่ละท่าน เชื่อว่าถิ่นกำเนิดของข้าวอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของภูเขาหิมาลัยในประเทศอินเดีย ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแอฟริกา เพราะมีรายงานพบข้าวหลายชนิดในบริเวณเหล่านี้

พฤกษศาสตร์ทั่วไป

ข้าวเป็นพืชล้มลุกที่มีใบเลี้ยงเดี่ยว ข้าวที่ปลูกเป็นอาหารของมนุษย์มีอยู่ด้วยกัน คือ *Oryza sativa* ปลูกมากในเอเชีย และ *Oryza glaberrima* ปลูกมากในแอฟริกาตะวันตก ข้าวทั้งสองชนิดนี้แตกต่างกันที่ข้าวแอฟริกาไม่มีการแตกธัญของรวงข้าว ในปัจจุบันข้าวเอเชียได้รับความนิยม และมีผู้นำไปปลูกแทนข้าวแอฟริกามากขึ้น ข้าวเอเชียที่ปลูกกันในปัจจุบันแบ่งเป็น 3 พวก ดังนี้

1. อินดิกา (indica) เมล็ดยาวเรียวยาว ผลผลิตค่อนข้างต่ำ ทนต่อปุ๋ยน้อย แต่ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ปลูกมากในเขตร้อนของทวีปเอเชีย เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และอินเดีย
2. จาปอนิกา (japonica) เมล็ดป้อมสั้น ผลผลิตสูง ทนต่อปุ๋ยสูง ปลูกมากในเขตกึ่งร้อน หรืออบอุ่น เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และจีนตอนเหนือ
3. จาวานิกา (javanica) เมล็ดค่อนข้างป้อมอ้วน ผลผลิตต่ำ ปลูกมากใน อินโดนีเซีย และพม่า

ราก เป็นแบบระบบรากฝอย (fibrous root system) เมื่อเมล็ดข้าวงอกสิ่งแรกที่จะงอกออกมาจากเมล็ดข้าวด้านติดกับก้านดอกตรงงอกข้าว (คัพภะ) คือ แรติเคิล จากนั้นอีก 12 – 24 ชั่วโมง จะเห็นยอดอ่อน (plumule) งอกออกมาจากด้านตรงข้ามของงอกข้าว การเจริญเติบโต และการกระจายตัวของรากข้าวขึ้นอยู่กับ การเตรียมดินและวิธีการปลูก ถ้าไถหน้าดินลึกและตีดินละเอียด รากก็จะยาวและกระจายเป็นฝอยได้มาก แต่ถ้าไถหน้าดินตื้นรากข้าวก็จะสั้นและแพร่กระจายออกด้านข้างได้น้อย รากของข้าวไร่ (upland rice) จะยังลึกลงใต้ดิน ไม่แพร่กระจายในชั้นหน้าดิน ขนาดของรากก็จะเล็ก แตกต่างจากนาดำ (transplanting rice) ซึ่งรากจะมีขนาดใหญ่อวบแน่นแต่ค่อนข้างสั้น ส่วนรากของข้าวขึ้นน้ำ (floating rice) จะอวบยาวแผ่กระจายอยู่ใต้ผิวน้ำ

ลำต้น มีลักษณะทรงกลม แกนกลางกลวง ไม่มีแก่น ลำต้นตั้งตรง หลังจากที่ดินกล้าข้าวเจริญเติบโตได้ประมาณ 30 วัน ต้นข้าวจะขยายตัวตามยาว หรือที่เรียกว่า ย่างปล้อง โดยปล้องแรกๆ จะอยู่ใต้ผิวดิน มีลักษณะสั้นมาก ส่วนที่อยู่เหนือผิวดินขึ้นมาปล้องจะยาว จนถึงปล้องสุดท้ายด้านบนสุดจะเป็นปล้องที่ยาวที่สุดความสูงของต้นข้าวขึ้นอยู่กับพันธุ์และสิ่งแวดล้อม โดยเฉลี่ยข้าวพันธุ์พื้นเมืองของประเทศจะอยู่ในช่วง 120 – 160 เซนติเมตร ส่วนข้าวขึ้นน้ำมีผู้รายงานว่าสูงกว่า 8 เมตร ในช่วงที่ข้าวเริ่มย่างปล้อง ตาที่บริเวณโคนต้นโดยเฉลี่ยข้าวพันธุ์พื้นเมืองจะให้หน่อ 5 – 20 หน่อต่อต้น ส่วนข้าวพันธุ์ใหม่ให้หน่อ 25 – 30 หน่อต่อต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์กรรมและสภาพแวดล้อม

ใบ ลักษณะแบนบาง ยาว แฉก อาจอโค้ง หรือตั้งตรง ใบข้าวประกอบด้วยกาบใบ คือส่วนล่างของใบเป็นส่วนที่ห่อหุ้มข้อและปล้อง ไม่มีเส้นกลางใบ ส่วนที่อยู่ติดกับปลายกาบใบคือแผ่นใบ มีส่วนปลายคล้ายปลายหอกมีเส้นกลางใบชัดเจน ตรงรอยต่อระหว่างกาบใบและตัวใบมีลักษณะคล้ายรอยพับเรียกว่าข้อใบ (collar) ทำมุมทแยงยื่นออกไปจากลำต้น ที่ข้อต่อจะมีเยื่อเกี่ยวพันน้ำฝนหรือลิ้นใบ (ligule) มีลักษณะเป็นเยื่อบางใส อาจมีสีชมพูอ่อนหรือสีม่วงอ่อน โกลัๆ กับเยื่อเกี่ยวพันน้ำฝนตรงรอยต่อส่วนที่ติดกับกาบใบจะเห็นเขี้ยวใบ (auricle) มีลักษณะคล้ายหางมะพร้าวสีขาวอมชมพูอ่อน ซึ่งทั้งเยื่อเกี่ยวพันน้ำฝนและเขี้ยวใบยังไม่มีรายงานถึงหน้าที่เฉพาะ แต่ด้วยองค์ประกอบของใบนี้ทำให้สามารถแยกต้นข้าวออกจากหญ้าได้ โดยที่หญ้าจะไม่มีเขี้ยวใบ แผ่นใบของข้าวแต่ละพันธุ์อาจมีความกว้างและยาวไม่เท่ากัน เช่นเดียวกับการทำมุมกับลำต้น แผ่นใบจะทำมุม

กับลำต้นไม่เท่ากัน ถ้าทำมุมกับลำต้นน้อยถือว่าเป็นลักษณะที่ดีเพราะจะได้ใบที่ตั้งตรง โอกาสที่จะได้รับแสงมีมาก ใบสุดท้ายของข้าวเรียกว่าใบธง ถ้าใบธงนี้ทำมุมกับก้านช่อดอกน้อย ใบก็จะตั้งตรงทำให้ได้รับแสงเต็มที่ แม้ในช่วงที่ข้าวออกดอกจนถึงสร้างเมล็ด การที่ใบธงไม่ถูกบังแสงจึงมีการปรุงอาหารและลำเลียงอาหารไปยังช่อดอกตลอดเวลา ทำให้การเพิ่มน้ำหนักของเมล็ดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น ลักษณะใบธงที่ตั้งตรงนี้จะไม่พบเห็นในข้าวพันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทย แต่จะพบเห็นในข้าวพันธุ์ใหม่ๆ ที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้เกษตรกรใช้เป็นพันธุ์ปลูก

ดอก ลักษณะเป็นช่อแบบ panicle ความถี่ห่างของแขนงบนช่อดอกซึ่งมีผลต่อจำนวนเมล็ดต่อรวงนั้นเป็นคุณสมบัติประจำพันธุ์ และปัจจัยแวดล้อมในการผลิต ดอกข้าวจะบานในตอนเช้า การผสมเกสรภายในดอกจะเกิดขึ้นก่อนที่จะเห็นดอกข้าวบาน ปกติดอกข้าวดอกแรกจะบานหลังจากที่ช่อดอกโผล่พ้นใบธงได้ 24 – 48 ชั่วโมงโดยจะเริ่มบานจากปลายช่อดอกมาหาโคนใช้เวลา 5 – 7 วันจึงบานครบทุกดอก ภายหลังจากการผสมเกสรแล้วประมาณ 30 วัน ก็จะได้เมล็ดข้าวที่สุกแก่พร้อมจะเก็บเกี่ยวได้

เมล็ด เมล็ดข้าวที่สุกแก่แล้วส่วนภายนอกเป็นเปลือก (hull) ห่อหุ้มส่วนภายในที่เรียกว่า ข้าวกล้อง (brown rice grain) ชั้นนอกสุดของข้าวกล้องเป็นเยื่อบางๆ (pericarp layer) สีน้ำตาลอ่อน เชื่อมติดกับเปลือกหุ้มเมล็ดชั้นใน (seed coat) ถัดเข้าไปคือ nucellus และ aleurone layer ซึ่งเป็นส่วนที่ห่อหุ้มแป้ง และจมูกข้าวส่วนของจมูกข้าวนี้จะเจริญเป็นรากและต้นข้าว ส่วนแป้งซึ่งเป็นส่วนที่มนุษย์บริโภค จะเป็นอาหารของต้นอ่อนในระยะที่เมล็ดข้าวเริ่มงอก

การจำแนกชนิดข้าว พันธุ์ข้าวที่กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้ชาวนาใช้ปลูกจำแนกตามปัจจัยแวดล้อมและคุณลักษณะบางประการได้ดังนี้

1. จำแนกตามคุณสมบัติทางเคมีภายในเมล็ด

1.1 ข้าวเจ้า (non – glutinous rice) ประกอบด้วยแป้ง (starch) ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแป้งนี้มีส่วนประกอบใหญ่ๆ 2 ส่วนด้วยกันคือ amylopectin 60 – 90 เปอร์เซ็นต์ และ amylose 10 – 30 เปอร์เซ็นต์

1.2 ข้าวเหนียว (glutinous rice) ประกอบด้วย amylopectin ถึง 95 เปอร์เซ็นต์ มี amylose น้อยมาก บางครั้งพบว่าไม่มีเลย

2. จำแนกตามสภาพพื้นที่ปลูก

2.1 ข้าวไร่ (upland rice) คือข้าวที่ปลูกได้ทั้งบนที่ราบและลาดชัน ไม่ต้องทำคันนากักเก็บน้ำ การเตรียมดินปลูกกระทำในขณะที่ดินแห้งพอประมาณ ปลูกโดยการหว่าน หยอดเป็นหลุม หรือโรยเป็นแถว แต่ต้องปลูกในฤดูการทำนาปี นิยมปลูกกันมากในบริเวณที่ราบสูง ตามไหล่เขาทั้งทางภาคเหนือ ใต้ ตะวันออก และตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย คิดเป็นเนื้อที่เพาะปลูกประมาณร้อยละ 10 ของเนื้อที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ

2.2 ข้าวนาสวน (lowland rice) คือข้าวที่ปลูกในที่ราบลุ่มต่างๆไป ในสภาพที่ไม่สามารถจะรักษาระดับน้ำหล่อเลี้ยงสูงไม่เกิน 1 เมตร นิยมปลูกมากแทบทุกภาคของประเทศไทย คิดเป็นเนื้อที่ปลูกประมาณร้อยละ 80 ของเนื้อที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ

2.3 ข้าวขึ้นน้ำหรือข้าวนาเมือง (floating rice) คือข้าวที่ปลูกกันในแหล่งที่ไม่สามารถรักษาระดับน้ำได้ เนื่องจากข้าวพวกนี้มีลักษณะพิเศษในการยึดตัวหนีน้ำได้ ส่วนมากปลูกกันแถบจังหวัดอยุธยา สุพรรณบุรี ลพบุรี พิจิตร อ่างทอง ชัยนาท และสิงห์บุรี คิดเป็นเนื้อที่ปลูกประมาณร้อยละ 10 ของเนื้อที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ

3. จำแนกตามอายุการเก็บเกี่ยว

- 3.1 ข้าวเบา (early variety) คือข้าวที่มีอายุการเก็บเกี่ยว 90 – 100 วัน
- 3.2 ข้าวกลาง (medium variety) คือข้าวที่มีอายุการเก็บเกี่ยว 100 – 200 วัน
- 3.3 ข้าวหนัก (late rice) คือข้าวที่มีอายุการเก็บเกี่ยว 120 วันขึ้นไป

4. จำแนกตามลักษณะความไวต่อช่วงแสง

- 4.1 ข้าวที่ไวต่อช่วงแสง (photoperiod sensitive variety) ข้าวพวกนี้มีอายุการเก็บเกี่ยวไม่แน่นอนเพราะจะออกดอกในช่วงเดือนที่มีความยาวของกลางวันสั้นกว่ากลางวัน ในประเทศไทยช่วงดังกล่าวเริ่มเดือนตุลาคมฉะนั้นข้าวพวกนี้จะต้องปลูกในฤดูนาปีเท่านั้น
- 4.2 ข้าวที่ไม่ไวต่อช่วงแสง (non - photoperiod sensitive variety) ข้าวพวกนี้จะมีอายุการเก็บเกี่ยวที่แน่นอน ออกดอกและเก็บเกี่ยวได้เมื่อครบอายุการเจริญเติบโตที่ช่วงแสงจะไม่มีอิทธิพลในการบังคับให้ออกดอกจึงสามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ไม่ควรปลูกให้ช่วงเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วงระยะที่มีฝนตกชุก เพราะจะทำให้ข้าวเปลือกมีความชื้นขึ้นสูง

5. จำแนกตามฤดูกาล

- 5.1 ข้าวเมล็ดสั้น (short grain) ความยาวไม่เกิน 5.50 มิลลิเมตร
- 5.2 ข้าวเมล็ดยาวปานกลาง (medium – long grain) ความยาว 5.51 – 6.60 มิลลิเมตร
- 5.3 ข้าวเมล็ดยาว (long grain) ความยาว 6.61 – 7.50 มิลลิเมตร
- 5.4 ข้าวเมล็ดยาวมาก (extra – long grain) ความยาวมากกว่า 7.50 มิลลิเมตรขึ้นไป

6. จำแนกตามฤดูปลูก

- 6.1 ข้าวนาปี หรือข้าวหน้าน้ำฝน (rainfed rice) คือข้าวที่ปลูกในฤดูการทำนา สำหรับในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และจะเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นไม่เกินสิ้นเดือนกุมภาพันธ์
- 6.2 ข้าวนาปรัง (off – season rice) คือข้าวที่ปลูกรอกฤดูการทำนาปี จะเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมในบางท้องที่ และเก็บเกี่ยวอย่างช้าที่สุดไม่เกินเดือนเมษายน นิยมปลูกในท้องที่ๆ มีการชลประทานดี

ปาล์มน้ำมัน (oilpalm)

ลักษณะทั่วไป

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สำคัญพืชหนึ่ง น้ำมันที่ผลิตได้สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ประเทศผู้ส่งน้ำมันปาล์มรายใหญ่ที่สุดของโลกในปัจจุบัน คือ มาเลเซีย แต่ในประเทศไทยเองปาล์มน้ำมันยังจัดเป็นพืชใหม่ ดังนั้นการผลิตปาล์มน้ำมันจึงมีความน่าสนใจเนื่องจากการทำสวนปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันในประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีสภาพดินฟ้าอากาศใกล้เคียงกับภาคใต้ของประเทศไทย สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง จึงอาจเป็นไปได้ว่าไทยน่าจะเป็นประเทศผู้นำทางด้านปาล์มน้ำมันได้อีกประเทศหนึ่ง ในขณะที่ยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ราคาตกต่ำเนื่องจากมียางเทียมเข้ามาแข่งขัน หากเปลี่ยนไปปลูกปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตได้เร็วและผลตอบแทนสูงกว่ายางพาราในพื้นที่เท่ากัน อีกทั้งการดูแลรักษาสวนปาล์มน้ำมันไม่ยุ่งยากมาก นอกจากนี้ในระยะยาวมีการสูญเสียน้อยกว่า เมื่อเทียบกับพืชยืนต้นชนิดอื่นในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ปาล์มน้ำมันสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ตลาดมีความต้องการมาก และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นโดยตลอด จังหวัดที่มีการปลูกมากได้แก่ กระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร นอกจากนี้ยังมีการปลูกปาล์มน้ำมันที่สตูล ตรังและประจวบคีรีขันธ์ ประเทศที่ผลิตได้มาก คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไนจีเรีย บราซิล ซาอุดี โคลัมเบีย ปาปัวนิวกินีและไทย ตามลำดับ

ปาล์มน้ำมันมีถิ่นกำเนิดบริเวณตะวันตกของแอฟริกา ระหว่างเส้นรุ้งที่ 10 –12 องศาเหนือและใต้ ดังนั้นในภาษาอังกฤษจึงเรียกปาล์มน้ำมันว่า African oil palm ชาวยุโรปรู้จักปาล์มน้ำมันเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2009 – 2013 โดยนักสำรวจชาวโปรตุเกสซึ่งในขณะนั้นรู้จักเพียงว่า ชาวแอฟริกันใช้น้ำมันในการปรุงอาหารและทำเครื่องสำอางหลังจากนั้นประมาณ 450 ปี จึงได้มีการนำน้ำมันปาล์มไปขายในยุโรป ต่อมาในศตวรรษที่ 17 ชาวโปรตุเกสได้นำน้ำมันปาล์มน้ำมันไปยังประเทศบราซิล เพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับชาวแอฟริกันที่ทำงานอยู่ตามไร่อ้อย ต่อมาได้มีการนำเข้ามาสู่ทวีปเอเชียครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2379 โดยนำมาปลูกที่สวนพฤกษชาติสิงคโปร์ ชาวฮอลันดาได้นำปาล์มน้ำมันไปปลูกในประเทศอินโดนีเซียเป็นครั้งแรกที่บอร์เนียว เมื่อ พ.ศ. 2391 ที่เกาะสุมาตรา

ในประเทศไทย พระยาประดิพัทธ์ภูบาล ได้นำปาล์มน้ำมันมาปลูกเพื่อเป็นไม้ประดับเมื่อ พ.ศ.2460 ซึ่งปัจจุบันก็ยังอยู่ที่ ศูนย์วิจัยการยาง จังหวัดสงขลา และสถานีทดลองพืชสวนพลู จังหวัดจันทบุรี สำหรับการปลูกเพื่อเป็นการค้า นั้น หม่อมเจ้าอมรสมานลักษณ์ ได้ปลูกครั้งแรกประมาณ 1,900 ต้น ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา แต่ในปัจจุบันได้เล็กลงไปแล้วใน พ.ศ. 2509 ได้สร้างสวนสาธิตที่นิคมสร้างตนเองควนกาหลง จังหวัดสตูล ปาล์มน้ำมันได้รับการส่งเสริมให้ปลูกเป็นการค้าอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ.2511 โดยในขณะนั้นมีโครงการปลูกปาล์มน้ำมัน 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาตนเองภาคใต้ จังหวัดสตูล เนื้อที่ปลูก 20,000 ไร่ และโครงการของบริษัทอุตสาหกรรมน้ำมันและสวนปาล์มน้ำมัน ตำบลปลายพระยา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เนื้อที่ปลูก 20,000 ไร่เช่นกัน ภายหลังจากที่ได้รับความสำเร็จทั้งสองโครงการ จึงมีบริษัทปลูกปาล์มน้ำมันเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ปาล์มน้ำมัน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Elaeis guineensis* Jacq. อยู่ในตระกูล Palmae เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ยืนต้น ต้นเดี่ยวไม่แตกกิ่งแขนง

ใบ เป็นใบประกอบ ขนาดใหญ่ ก้านใบใหญ่และยาวเป็นกาบหุ้มลำต้น มีลักษณะคล้ายใบมะพร้าว

ดอก ออกเป็นช่อแบบจั่น แยกสาขาเป็นทะลายช่อดอกตัวผู้กับตัวเมียแยกกันตามลำดับ บนชอกของทางใบ

เป็นพืชผสมข้ามพันธุ์

ผล เป็นรูปไข่ขนาดเล็ก ยาว 2 – 5 ซม. เมื่อผลสุกจะมีสีแดงอมม่วง ในแต่ละช่อจะติดผล 50 – 100 ผลต่อทะลาย ในต้นที่อายุน้อย ส่วนต้นอายุมากจะติดผล 3,000 ผลต่อทะลาย

พันธุ์ การจำแนกพันธุ์ปาล์มน้ำมันจากความหนาของกะลาของผล แบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้

1. Dura มีลักษณะทางพันธุกรรมเป็น homozygous dominance (DD) มีกะลาหนา 2 – 8 มิลลิเมตร คิดเป็นน้ำหนัก 25 – 55 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล ส่วน mesocarp มีขนาดปานกลางหนัก 35 –55 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล และเมล็ดมีขนาดใหญ่ 7 –20 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล

2. Tenera ลักษณะทางพันธุกรรมเป็น heterozygous (Dd) มีกะลาบาง 0.5 – 3.0 มิลลิเมตร หนัก 1 – 32 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล ส่วนเมล็ดมีขนาดใหญ่ 3 –15 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล มี fiber ring สีค่อนข้างเข้ม ล้อมรอบกะลาไว้จากยอดถึงฐานของผล ซึ่งในพวก Dura ไม่มีจึงเป็นลักษณะหนึ่งที่ใช้แยก Tenera จาก Dura และเมื่อเทียบกับ Dura พบว่า Tenera มี sex ratio และมีจำนวนทะลายมากกว่า แต่มีน้ำหนักทะลายโดยเฉลี่ยและจำนวนผลต่อช่อต่ำกว่า เนื่องจากมีน้ำหนักของกะลาต่ำ เป็นพันธุ์ที่ปลูกเป็นการค้ามากทางแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. Pisifera มี พันธุ์กรรม เป็น homozygous recessive(dd) กระจายมากหรือไม่ มี ดังนั้น จึงมักเป็นหมัน มีการติดผลน้อยมาก เนื่องจากขนาดของกะลามีสัมพันธ์กับความสามารถในการติดผลของปาล์มน้ำมัน ดังนั้นถึงแม้จะมีจำนวน spikelets มากกว่าพวกอื่น แต่มีจำนวนผลต่อช่อต่ำกว่า เพราะมีพวกเป็นหมันสูง และถึงแม้จะมี sex ratio สูงกว่า แต่ผลผลิตก็ไม่สูงเช่นกัน เป็นพวกที่มีความสำคัญทางด้านการปรับปรุงพันธุ์ แต่ไม่มีผลทางการค้า ในการผลิตเมล็ดจะทำการผสมระหว่างพวก Dura และ Pisifera โดยใช้Dura เป็นต้นแม่ได้เมล็ดที่เป็น Tenera นำมาปลูกต่อไป

การคัดเลือกต้นพ่อแม่ในการผลิตพันธุ์

เนื่องจากพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ Tenera ซึ่งได้จากการผสมระหว่าง Dura และ Pisifera ดังนี้

Dura x Pisifera

(DD) (dd)

Tenera (dd)

ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการผสมพันธุ์ เพื่อให้ได้เมล็ด Tenera โดยมีหลักในการคัดเลือกต้นที่จะทำการผสมพันธุ์ดังนี้

1. คัดมาจากต้นปาล์มน้ำมันจำนวนมาก
2. ใช้เวลาคัดเลือกเป็นระยะเวลาานานมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของผลผลิตจากหลายปี เนื่องจากการออกผลของปาล์มน้ำมันไม่แน่นอนในแต่ละปี
3. ต้นที่ทำการเปรียบเทียบในการคัดเลือก ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน
4. ไม่ควรคัดเลือกต้นที่มีทะลายใหญ่ แต่มีจำนวนทะลายน้อย เพราะว่าจะมีผลผลิตโดยรวมในแต่ละต้นน้อยกว่าต้นที่มีจำนวนทะลายมาก แต่เล็กกว่า

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สภาพพื้นที่ดิน

ปาล์มน้ำมันเจริญเติบโตได้ดีในดินที่สามารถเก็บความชื้นได้ดี หน้าดินลึก มีความเหนียวปานกลาง อินทรีย์วัตถุสูง การระบายน้ำดีและมีความเป็นกรดเป็นด่างเพียงเล็กน้อยคือ 5.0 – 5.7 ดินที่เหมาะสมคือ ดินในพื้นที่ที่เป็นป่าเปิดใหม่ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีอินทรีย์วัตถุสูง และความสูงของพื้นที่ไม่ควรสูงกว่าระดับน้ำทะเลเกิน 500 เมตร โดยปาล์มน้ำมันที่ปลูกที่สุมาตราซึ่งมีความสูงประมาณ 500 เมตร จะออกผลช้ากว่าที่ระดับต่ำอย่างน้อย 1 ปี

สภาพอากาศ

อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตทางลำต้นไม่ควรต่ำกว่า 20 องศาเซลเซียส แต่ถ้าต้องการให้ออกผลตลอดปี อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 22 – 23 องศาเซลเซียส หรือสูงกว่า 32 องศาเซลเซียส โดยเฉลี่ยอุณหภูมิควรเป็น 26 องศาเซลเซียส ปาล์มน้ำมันต้องการแสงแดดอย่างน้อยวันละ 5 ชั่วโมง การปลูกในที่ที่มีร่มเงาหรือปลูกชิดกัน ทำให้การสะสมน้ำหนัก การสร้างช่อดอกตัวเมียและผลผลิตลดลง

ปาล์มน้ำมันต้องการน้ำฝนมาก 1,800 – 2,000 มิลลิเมตรต่อปี ควรมีฝนตกกระจายสม่ำเสมอตลอดทั้งปีและมีความชื้นในบรรยากาศเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีช่วงแล้งก็ไม่ควรเกิน 2 เดือน

การปลูกและการดูแลรักษา

การเตรียมวัสดุปลูก

การเพาะเมล็ด ควรเพาะเมล็ดในที่ร่ม มีการถ่ายเทอากาศเพียงพอ อุณหภูมิที่พอเหมาะ 25 – 28 องศาเซลเซียส ความชื้นในเมล็ด 21 – 22 เปอร์เซ็นต์ การเพาะเมล็ดปาล์มน้ำมันมีขั้นตอนดังนี้

1. แช่เมล็ดในน้ำสะอาดโดยเปลี่ยนน้ำทุกวัน เป็นเวลา 7 – 9 วัน
2. เมื่อครบกำหนด นำเมล็ดมาแช่สารละลายกันเชื้อรา 2 – 10 นาที ควรคนเป็นครั้งคราว
3. นำเมล็ดขึ้น มา ผึ่ง บน ตะแกรง ลวด ใน ร่ม และ คอย เก็บ เมล็ด เป็น ครั้ง คราว จน กระทั่ง เมล็ดแห้งซึ่งมีความชื้นประมาณ 22 เปอร์เซ็นต์
4. นำเมล็ดมาบรรจุในถุงพลาสติกใสขนาด 15 x20 นิ้ว เพื่อรักษาความชื้นในเมล็ดแต่ไม่ควรให้ชื้นมากโดยเฉพาะที่ผิวเมล็ด โดยให้มีอากาศเหลืออยู่ในถุงไม่น้อยกว่า 2 เท่าของปริมาตรเมล็ด
5. ตรวจสอบถุงเพาะเมล็ดปาล์มน้ำมันทุกสัปดาห์ เพื่อนำเมล็ดที่เริ่มงอกออก
6. ใส่เมล็ดที่เริ่มงอกลงในถุงพลาสติกขนาดเล็กใบใหม่ ฉีดด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชแล้วเก็บถุงนี้ในที่มืดประมาณ 21 วัน จนกระทั่งเมล็ดงอกรากและยอดเห็นได้ชัดเจน จึงนำลงปลูกในถุงพลาสติกขนาดเล็กในเรือนเพาะชำ
7. ตรวจสอบความชื้นของเมล็ด หากพบว่าเมล็ดแห้งเกินไป ควรฉีดน้ำเพื่อให้เมล็ดมีความชื้นพอเหมาะต่อการงอก และถ้าพบเชื้อราให้แช่เมล็ดลงในสารละลายกันเชื้อราเป็นเวลา 10 นาที ผึ่งในที่ร่มให้แห้งแล้วนำกลับเข้าถุงตามเดิมการงอกของเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมันจะเริ่มตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเพาะ โดยที่เปอร์เซ็นต์ความงอกจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนถึงจุดสูงสุดในสัปดาห์ที่ 6 – 9 หลังจากระยะนี้ความงอกจะเพิ่มน้อยมาก ความงอกของปาล์มน้ำมันมีค่าอยู่ระหว่าง 25 – 60 เปอร์เซ็นต์

การดูแลรักษาในเรือนเพาะชำ

เมล็ดปาล์มน้ำมันที่เพาะได้ จะถูกนำดูแลในโรงเรือนก่อนมี 2 ระยะ คือ pre – nursery และ main – nursery

ระยะ pre – nursery

1. การเลือกที่ตั้งและการจัดเตรียม ควรอยู่ใกล้กับ main – nursery แปลงควรมีขนาดกว้าง 1.2 เมตร ยาว 15 เมตร จำนวนแปลงขึ้นอยู่กับจำนวนต้นกล้าที่จะปลูก แต่ละแปลงห่างกัน 60 เซนติเมตร เพื่อความสะดวกในการตรวจดูแลรักษา ดินที่ใช้ควรเป็นดินร่วนซุย หรือถ้าเป็นดินเหนียวควรผสมกับดินทรายในอัตราส่วน 3:2 และไม่ควรมีสารกำจัดแมลงหรือปุ๋ยลงไป ในขณะเตรียมดิน เพราะสารเคมีจะฆ่าจุลินทรีย์ในดินได้ การให้น้ำควรใช้ฝักบัวเพื่อป้องกันดินถูกชะ ในระยะแรกควรให้ร่มเงา โดยเฉพาะในช่วงที่เริ่มออกใบ แต่หลังจากอายุได้ 2 เดือน หรือเป็นระยะที่มี 2 ใบ ควรเอาร่มเงาออก เพื่อไม่ให้ต้นกล้ามีใบยาวและเติบโตช้า
2. การปลูกลงในถุงขนาดเล็ก ถุงที่ใช้มีขนาดกว้าง 7.5 เซนติเมตร ยาว 22.5 เซนติเมตรบรรจุดินให้ต่ำกว่าปากถุง 1.3 เซนติเมตร จากนั้นใช้นิ้วเจาะเป็นหลุมลึกประมาณ 2 เซนติเมตร นำเมล็ดวางโดยให้ลำต้นที่จะงอกออกมาตั้งตรงให้ส่วนยอดสีขาวขึ้นด้านบนและปลายสีน้ำตาลที่เป็นรากลงด้านล่าง แล้วเอาดินกลบ ในกรณีที่ใช้เมล็ดปาล์มน้ำมันที่งอก ควรใช้จำนวนเมล็ดเพิ่มขึ้น 30 เปอร์เซ็นต์จากที่ต้องการจะปลูกจริง เพื่อคัดต้นที่มีลักษณะไม่มีดอก
3. การบำรุงรักษา ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอวันละ 2 ครั้ง และไม่ควรให้น้ำชะดินในถุงออก ควรให้ปุ๋ยทางใบทุกสัปดาห์ เริ่มเมื่อกล้าอายุ 4 สัปดาห์ นอกจากนี้ควรฉีดสารกำจัดเชื้อราและแมลงทุก 14 วัน ถ้ามีการเกิดโรคและแมลงมากอาจฉีดทุก 7 วัน

นอกจากนี้ควรมีการกำจัดวัชพืชโดยการถอนหรือสารกำจัดวัชพืช โดยเฉพาะในเรือนเพาะชำขนาดใหญ่ แต่ไม่ควรใช้ 2,4-D ซึ่งเป็นสารกำจัดวัชพืชประเภทฮอร์โมน ซึ่งอาจทำให้ต้นกล้าเป็นอันตรายได้ นอกจากนี้ควรพรวนดินบ่อยครั้งเพื่อไม่ให้ดินแน่น และทำให้รากได้รับอากาศอย่างทั่วถึง

4. การคัดต้นทิ้ง ก่อนที่จะนำต้นกล้าไปปลูกใน main-nursery ต้องคัดต้นที่แคระแกร็นและมีลักษณะไม่ต้อออก ซึ่งมีลักษณะต่างๆ ดังนี้ ต้นกล้าบิด เนื่องจากวางเมล็ดเอาส่วนที่อกเป็นต้นลงด้านล่าง มีใบม้วน ใบแคบมากคล้ายใบหญ้า ใบย่น ใบหด เนื่องจากผิวใบบริเวณระหว่างเส้นใบไม่ขยายตัว และเป็นโรคต่างๆ

5. การย้ายต้นกล้า ก่อนย้ายต้นกล้าจาก pre-nursery ไปยัง main-nursery ควรทำให้ต้นกล้าแกร่งเสียก่อน โดยค่อยๆ เอาหลังคาออกเพื่อให้ได้รับแสงเพิ่มทีละน้อย ควรย้ายต้นกล้าเมื่อมีอายุประมาณ 3 เดือน ถ้าย้ายเร็วหรือช้าเกินไป ต้นกล้าเกิดการชะงักการเจริญเติบโต

ระยะ main nursery

1. การเลือกที่ตั้งและการจัดเตรียม สิ่งที่สำคัญสำหรับ main-nursery คือจะต้องสามารถให้น้ำได้ และอยู่ใกล้กับสวนที่จะปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนย้าย ส่วนดินที่ใช้ก็เหมือนกับ pre-nursery และไม่ควรผสมสารกำจัดแมลงหรือปุ๋ยลงไปเช่นกัน การวางถุงพลาสติกควรวางเป็นแบบสามเหลี่ยม โดยมีระยะห่าง 75x75x75 เซนติเมตร

2. การเตรียมถุงเพาะชำขนาดใหญ่ ถุงที่ใช้ในระยะนี้มีขนาด 37.5x45 เซนติเมตร หนา 0.15 มิลลิเมตร และควรเป็นสีดำ นอกจากนี้จะใช้ถุงขนาด 45 x 60 เซนติเมตร เพิ่มอีกประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการซ่อม ซึ่งจะต้องใช้เวลาอยู่ในถุงพลาสติกนานกว่า จึงต้องใช้ถุงที่มีขนาดใหญ่กว่า โดยวางให้มีระยะห่าง 1 เมตร ส่วนการบรรจุดิน ควรให้รอยต่อระหว่างต้นและราก อยู่ต่ำกว่าปากถุง 1.3 เซนติเมตร และกลบดินให้อยู่ในระดับนี้ โดยการบรรจุดินควรทำอย่างน้อย 1 สัปดาห์ก่อนย้ายปลูกเพื่อให้ดินยุบตัว

3. การย้ายต้นกล้าจากถุงเพาะชำเล็กลงถุงเพาะชำใหญ่ วางถุงเพาะชำเล็กข้างถุงเพาะชำใหญ่แต่ละถุง ใช้พลั่วมือชุดหลุมปลูกในถุงเพาะชำใหญ่ จากนั้นใช้มีดกรีดถุงพลาสติกออกจากต้นกล้า แล้วค่อยๆ วางต้นกล้าซึ่งยังมีดินอยู่ลงปลูกในหลุม หลังปลูกควรรดน้ำทันที

4. การบำรุงรักษา ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอทุกวันหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 4 ครั้ง โดยวิธีพ่นฝอยในระยะที่ไม่มีฝน เพื่อป้องกันโรคใบไหม้ (blast disease) แต่ละครังให้น้ำ 8-16 ลิตร ควรกำจัดวัชพืชโดยการถอนด้วยมือ นอกจากนี้ควรคลุมดินด้วยขุยมะพร้าว แกลบ หรือหญ้าคา เพื่อป้องกันวัชพืชอื่น และป้องกันการถูกชะล้างของเม็ดปุ๋ย และควรเพิ่มดินลงในถุงที่มีการยุบตัว

5. การคัดต้นผิดปกติ โดยปกติจะพบต้นที่มีลักษณะผิดปกติ 5-10 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะที่ผิดปกติได้แก่ upright form มีลักษณะลำต้นชี้ตรง ใบทำมุมแหลมกับลำต้นมาก โดยมากจะให้ผลผลิตต่ำ เนื่องจากเป็นหมัน เมื่อมองด้านข้างจะเห็นยอดลักษณะแหลมชี้ขึ้น flat top form มีใบแผ่ในแนวนอน เนื่องจากใบอ่อนสั้น ทำให้เห็นส่วนยอดมีลักษณะแบน ต้นกล้าที่มีลักษณะนี้จะมีลำต้นเตี้ย limp form เป็นต้นกล้าที่มีทางใบไม่แข็งแรง ทำให้ลู่ลงด้านข้าง ต้นกล้าที่มีลักษณะนี้จะเตี้ยเช่นกัน juvenile form ต้นกล้ามีอายุมากแต่มีใบย่อยติดกันเช่นเดียวกับใบในระยะแรกของต้นกล้า ลักษณะใบย่อยผิดปกติอื่นๆ ได้แก่ ใบย่อยเจริญเป็นมุมแหลมกับทางใบมาก ใบย่อยแคบ และมักจะม้วนเข้าหากันจนดูคล้ายเข็ม มักจะทำมุมแหลมกับทางใบ ใบย่อยสั้นและกว้าง ใบย่อยอยู่ชิดกัน หรือใบย่อยอยู่ห่างกัน

การปลูกด้วยถุงเพาะชำขนาดใหญ่เพียงระยะเดียว ระบบนี้จะไม่มีการย้ายปลูกในระยะ pre-nursery โดยจะนำเมล็ดมาปลูกในถุงพลาสติกที่ใช้สำหรับ main nursery เพียงครั้งเดียว คือ ขนาด 37.5x45 เซนติเมตร โดยบรรจุดินที่ร่วนซุยในส่วนล่างของถุง และไม่ควรผสมสารเคมีกำจัดแมลงหรือปุ๋ยเช่นเดียวกัน การวางถุงพลาสติกก็มีลักษณะเหมือนกับ main nursery แต่การดูแลกล้าในถุงเพาะชำเพียงครั้งเดียวนี้ ต้องสามารถให้น้ำต้นกล้าได้อย่างเพียงพอจนถึงระยะที่ 1-2 ใบ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในด้านแรงงานและน้ำมากในระยะ 4 เดือนแรก แต่ในช่วงหลังจะมีการเจริญอย่างรวดเร็ว เนื่องจากต้นกล้าไม่ได้รับการกระทบกระเทือนจากการย้าย จึงช่วยลดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรือนลงไปได้ถึง 2 เดือน โดยจะใช้เวลาจากการปลูกจนถึงการย้ายลงสวน 10-12 เดือน ควรปลูกในต้นฤดูฝน เพราะในระยะแรกปาล์มน้ำมันต้องการความชื้นมาก และจะได้มีเวลาตั้งตัวนาน โดยใช้ปาล์มน้ำมันที่มีอายุ 12-14 เดือน สำหรับต้นกล้าที่ดูแลในเรือนเพาะชำ 2 ระยะ และ 10-12 เดือน สำหรับต้นกล้าที่ดูแลในเรือนเพาะชำระยะเดียว ถ้าใช้ต้นกล้าที่มีอายุไม่เหมาะสม จะมีข้อเสียดังนี้

1. ปาล์มน้ำมันที่มีอายุน้อย จะถูกทำลายโดยโรคและแมลงได้ง่าย โดยเฉพาะปาล์มน้ำมันที่มีอายุต่ำกว่า 8 เดือน
2. การขนย้ายกล้าปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่มีความยุ่งยาก จึงเสียค่าแรงในการขนย้ายมาก และทำได้ช้า ต้นกล้า ที่จะปลูกควรมีอายุไม่เกิน 1.5-2 ปี
3. การใช้ปาล์มน้ำมันอายุมาก จะชะงักการเจริญและมีโอกาสตายมาก แต่จะออกผลเร็ว ถ้าใช้ปาล์มน้ำมันอายุน้อยถึงแม้จะมีจำนวนต้นที่ตายน้อยกว่า แต่ก็ใช้เวลาในการออกดอกนานขึ้น ดังนั้นอายุต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมในการย้ายปลูก จึงควรอยู่ในช่วงระหว่าง 12-14 เดือน

ในกรณีที่ไม่สามารถใช้ต้นกล้าที่มีอายุตามที่กำหนด สามารถแก้ไขโดยการตัดใบและรากบางส่วนทิ้ง และควรระวังไม่ให้ต้นกล้าบอบช้ำมากในขณะที่ขนย้ายการปลูกจะปลูกแบบแถวสลับ โดยมีระยะห่างระหว่างต้นเท่ากับ $9 \times 9 \times 9$ เมตร ซึ่งจะได้ประมาณ 22 ต้นต่อไร่ ควรวางแนวของแถวตามทิศตะวันออกและตะวันตก เพื่อให้ได้รับแสงแดดมากที่สุด โดยขุดหลุมให้มีความกว้าง ความยาว และความลึกเท่ากับ $45 \times 45 \times 35$ เซนติเมตร โดยใช้เสียมขุดเพื่อให้หลุมมีลักษณะตรง ขุดแยกดินชั้นบนและชั้นล่าง ถ้าเป็นดินที่มีการระบายน้ำได้ดี ก็สามารถขุดตากดินได้ก่อนประมาณ 10 วัน แต่ถ้าดินระบายน้ำไม่ดีก็ไม่ควรขุดก่อน เพราะจะทำให้หน้าข้างเป็นอันตรายต่อต้นปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ที่ลาดชันจะต้องมีการทำขั้นบันได โดยให้มีความกว้าง 3 เมตร แต่ถ้าลาดชันน้อยก็ทำแบบ plat form คือทำที่ราบให้มีขนาด 3×3 เมตร ไว้สำหรับปลูกแต่ละต้นการปลูกปาล์มน้ำมันมีขั้นตอนดังนี้

1. ใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตรองกันหลุม อัตรา 250 กรัมต่อหลุม
2. ผสมดินกับปุ๋ยเพื่อป้องกันการสัมผัสของรากกับปุ๋ยโดยตรง
3. ฉีกถุงพลาสติกอย่างระมัดระวัง โดยควรถือต้นกล้าด้วยมือทั้ง 2 ข้าง เพื่อไม่ให้ดินจากถุงแตก วางต้นกล้าลงให้ตรงจุดที่ต้องการ และพยายามให้ระดับของดินที่ลำต้นอยู่ในระดับเดียวกับที่อยู่ในถุง
4. ใส่ดินลงไป ใน หลุม โดยใส่ดินบนลงไป ก่อน และอัดดินให้แน่น เพื่อป้องกันการล้ม เมื่อลมพัดแรง หลังจากปลูกได้ 3-4 วัน ต้องมีการตรวจแปลง เพื่อให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติไปอย่างถูกต้อง เช่น ระดับการปลูกของต้นกล้าลึกหรือตื้นเกินไป ถ้าปลูกลึกเกินไป ก็เอาดินส่วนบนออกบ้างให้รอยต่อระหว่างต้นและรากอยู่ระดับผิวดิน นอกจากนี้ควรตรวจความแน่นของดิน การโยกเอนของต้นปาล์มน้ำมันจากลมพัด และควรมีการปลูกซ่อมโดยทำหลังจากปลูกแล้วประมาณ 1 เดือน ในช่วงที่มีอากาศชุ่มชื้น เพื่อทดแทนต้นที่ตายเนื่องจากเป็นโรคหรือต้นที่มีลักษณะผิดปกติ ในกรณีที่มีการปลูกอย่างถูกต้อง จะมีต้นที่เสียหาย 2-3 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น โดยทั่วไปในเรือนเพาะชำควรมีต้นปาล์มน้ำมันสำรองไว้ประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ ของต้นกล้าทั้งหมดการปลูกพืชคลุมดิน หลังจากปลูกปาล์มน้ำมัน และปรับพื้นที่แล้ว ควรปลูกพืชคลุมดินทันที

ซึ่งโดยมากจะเป็นพืชอาหารสัตว์ตระกูลถั่ว เช่น เซนโตรซีมา (Centrocema pubescens) เพอราเรีย (Pueraria phaseoloides) และคาโลโปโกเนียม (Calopogonium caeruleum) อัตราส่วนของพืชทั้ง 3 ที่ใช้คือ 4:1:5 หรือ 2:1:2 ใช้เมล็ดในอัตราไม่เกิน 1.5 กิโลกรัมต่อไร่ การปลูกพืชคลุมดินใน

สวนปาล์มน้ำมันมี 2 แบบได้แก่

1. การปลูกแบบหวาน สามารถปฏิบัติได้ง่าย ประหยัดเวลา เหมาะสำหรับแปลงที่ปราศจากวัชพืชและผ่านการเตรียมพื้นที่มาเป็นอย่างดี แต่จะใช้เมล็ดพันธุ์มาก

2. การปลูกแบบแฉว ใช้กับสวนปาล์มน้ำมันที่มีแรงงานและเวลาเพียงพอ โดยทั่วไปมีระยะระหว่างแถว 2-4 เมตร ทำให้สามารถปลูกได้ 3 แถวระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน โดยเว้นแถวระหว่างต้นเพื่อใช้เป็นทางเดิน หรืออาจปลูกเต็มพื้นที่ก็ได้ โดยจะสามารถปลูกได้ 5 แถวระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน

การใส่ปุ๋ย ชนิดและอัตราปุ๋ยที่เหมาะสมกับปาล์มน้ำมันนั้น ได้จากการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ชนิดของดิน สภาพภูมิประเทศ ความต้องการธาตุอาหาร และการสูญเสียธาตุอาหารหลังการใส่ปุ๋ย นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพิจารณาราคาปุ๋ยและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับอีกด้วย

การควบคุมวัชพืช โดยทั่วไปการควบคุมวัชพืชในสวนปาล์มน้ำมันที่มีอายุน้อย มีความสำคัญมากกว่าในสวนที่มีอายุมาก เนื่องจากวัชพืชส่วนมากเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีแสงแดดทั่วถึงในขณะที่ปาล์มน้ำมันมีอายุน้อย การควบคุมวัชพืชมีอยู่ 4 วิธีได้แก่

1. การใช้วิธีกล ใช้เครื่องจักรตัดวัชพืชเหนือผิวดิน ควรทำอย่างต่อเนื่องแต่ไม่บ่อยจนเกินไป เนื่องจากสิ้นเปลืองแรงงานมาก

2. การใช้วัสดุคลุมดิน อาจใช้ฟางข้าวหรือส่วนของต้นปาล์มน้ำมัน นอกจากจะช่วยป้องกันการงอกของเมล็ดวัชพืชแล้ว ยังช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดิน ป้องกันการระเหยของน้ำจากผิวดิน และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน แต่อาจมีปัญหาการหาวัสดุในการคลุมค่อนข้างยาก

3. การปลูกพืชคลุมดิน ในการปลูกพืชคลุมดินต้องมีแรงงานอย่างเพียงพอในการดูแลพืชคลุม โดยเฉพาะการควบคุมวัชพืชในแถวพืชคลุมในระยะ 6 เดือนแรก พืชที่ใช้โดยปกติเป็นพืชตระกูลถั่วซึ่งจะช่วยการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วย แต่ต้องระวังไม่ให้พืชคลุมไปเลื้อยพันต้นปาล์มน้ำมัน โดยให้มีระยะห่างจากต้นปาล์มน้ำมัน 1.0-1.6 เมตร ซึ่งอาจใช้สารกำจัดวัชพืชฉีดฆ่าพืชคลุมบริเวณโคนต้น

4. การใช้สารกำจัดวัชพืช มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับมาก เนื่องจากมีประสิทธิภาพสูง ลงทุนต่ำ สามารถใช้ได้ทั้งในสวนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ในการใช้สารกำจัดวัชพืช นั้น ควรพิจารณาชนิดของวัชพืชด้วย ดังนี้ วัชพืชใบแคบ ที่สำคัญได้แก่ หญ้าคา กำจัดโดยใช้ไกลโฟเสท (glyphosate) อัตรา 320-480 กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ เมื่อปาล์มน้ำมันมีอายุ 7-22 ปี ถ้าใช้ในระยะเวลาที่มีอายุน้อยกว่านี้ควรระวังไม่ให้ละอองสารสัมผัสไปปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ยังมีหญ้าที่สำคัญได้แก่ หญ้าลูกเห็บ และหญ้าไผ่ ซึ่งสามารถกำจัดได้โดยใช้สารผสมของพาราควอท (paraquat) และไดยูรอน (diuron) อัตรา 120-900 กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ หรือไกลโฟเสท อัตรา 300-410 กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ เฝิร์น ทำให้เกิดการบังร่มเงา มีผลในการลดการเจริญของต้นปาล์มน้ำมันและพืชคลุม โดยเฉพาะเฝิร์นกำจัดวัชพืช กำจัดได้โดยใช้พาราควอท อัตรา 240 กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ โดยทั่วไปควรกำจัดวัชพืชเฉพาะรอบต้น จะช่วยประหยัดค่าแรงงานและเวลาได้ โดยในระยะแรกทำเป็นวงเส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 เมตร เมื่อปาล์มน้ำมันเริ่มออกผลจึงขยายออกเป็น 3-4 เมตร และควรกำจัดวัชพืชอย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง

การทำหมัน (castration) ต้นปาล์มน้ำมันเริ่มมีช่อดอกเมื่ออายุได้ประมาณ 14 เดือน ช่อดอกในระยะแรกนี้ไม่ค่อยให้ผลผลิต แต่จะให้ผลผลิตได้ดีตั้งแต่อายุ 2-5 ปีขึ้นไป เนื่องจากช่อดอกในระยะแรกจะเป็นหมัน ถ้าทิ้งช่อดอกไว้ที่ต้นจะเป็นบ่อเกิดโรคเหี่ยวแห้ง (marasmius) และชักนำให้หนูเข้ามากัดกินผลปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ยังแย่งอาหารที่ไปเลี้ยงลำต้น ทำให้ต้นอ่อนแออีกด้วย ดังนั้นจึงมีการทำหมัน ซึ่งก็คือการนำช่อดอกตัวผู้และตัวเมียออกจากต้น โดยใช้หวงที่ทำด้วยเหล็กหรือมิดติดกับปลายไม้ โดยทำตั้งแต่เริ่มออกดอกจนถึงอายุ 26 เดือน การทำหมันมีความสำคัญโดยเฉพาะในสวนที่ปาล์มน้ำมันเจริญช้า เพื่อให้ต้นปาล์มน้ำมันแข็งแรง มีระบบรากดี ทนแล้ง และมีเส้นรอบวงของลำต้นใหญ่ขึ้น ในต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุมากกว่า 2 ปี อาจมีการทำหมันบ้าง เพื่อเพิ่มน้ำหนักต่อทะลาย

การตัดแต่งใบ (prunning) ในระยะ 3 ปีแรกไม่ควรตัดใบออก แต่ในระยะหลังควรมีการตัดใบเพื่อความสะดวกในการตัดทะลายปาล์มน้ำมัน ตัดครั้งแรกเมื่อทะลายที่เก็บอยู่สูงจากพื้นที่ดินประมาณ 60 เซนติเมตร โดยตัดห่างจากโคนทางใบ 10-15 เซนติเมตร ถ้าตัดยาวไปจะทำให้ผลปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวร่วงลงมาติด และผลร่วงจากทะลายเป็นจำนวนมาก ทำให้การคาดคะเนผลผลิตผิดพลาด แต่ถ้าตัดสั้นเกินไปทำให้เกิดโรค red ring ได้ง่ายและยังเป็นที่วางไข่ของด้วงวง การตัดควรทำมุมเฉียง 45 องศา เพื่อไม่ให้น้ำขังและรองรับสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคเหี่ยวแห้ง ใบที่ตัดแล้วควรวางห่างจากต้นปาล์มน้ำมันประมาณ 1.8 เมตร และวางไว้ระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน ในส่วนของจำนวนใบที่ตัด ถ้ามีการตัดใบออกมากเกินไป ทำให้มีการลดการสร้างอาหาร มีอัตราส่วนของ C/N ต่ำลง มีผลทำให้มีอัตราส่วนของดอกตัวเมียต่ำ มีการเหี่ยวแห้งของช่อดอกสูง และขนาดของใบเล็กลง โดยทั่วไปควรตัดให้เหลือชั้นที่มีทะลายสุกประมาณ 2 ชั้น ใบที่ตัดควรวางให้กระจายในพื้นที่ระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินได้อย่างสม่ำเสมอ โดยที่ใบมีธาตุอาหารที่ปาล์มน้ำมันนำไปจากดินสูงถึง 40 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ยังช่วยคลุมดินลดการระเหยของน้ำ การวางควรวางแถวเว้นแถว เพื่อไม่ให้กีดขวางทางเดินขณะเก็บเกี่ยวและขนส่งผลปาล์มน้ำมัน

การช่วยผสมเกสร การช่วยผสมเกสรมีสาเหตุจากการที่ปาล์มน้ำมันมีช่อดอกตัวผู้และช่อดอกตัวเมียแยกกัน ถึงแม้จะอยู่ในต้นเดียวกันแต่ออกดอกไม่พร้อมกัน จึงมีโอกาสผสมตัวเองได้น้อยมาก ซึ่งถ้าปล่อยให้ผสมข้ามตามธรรมชาติก็มีโอกาสน้อย เนื่องจากละอองเกสรตัวผู้ไม่สามารถปลิวเป็นระยะทางได้เกิน 50 เมตร นอกจากนี้บางครั้งมีละอองเกสรตัวผู้ในสวนน้อยมากจนไม่เพียงพอในการผสม โดยเฉพาะในวันที่มีฝนตกหนัก ทำให้ละอองเกสรตัวผู้ไม่สามารถกระจายออกไปได้ และจากสาเหตุที่ค่าใช้จ่ายในการผสมสูง คຸ້ມກັບผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการช่วยผสม

การเก็บเกี่ยว ระยะเวลาบานของดอกและเวลาสุกแก่ของผลปาล์มน้ำมัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ ในช่วงฤดูแล้งมีการออกดอกดี ส่วนในฤดูฝนจะมีการเจริญเติบโตของผลดี ในพื้นที่ที่มีฝนตกสม่ำเสมอตลอดปี ผลจะสุกเร็วกว่าปกติ และมีผลสุกแก่ตลอดปี ส่วนในพื้นที่ที่มีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้ง ปาล์มน้ำมันจะออกดอกมากในฤดูแล้ง และผลจะเจริญเติบโตในระหว่างฤดูฝน และสุกแก่ในฤดูแล้งถัดไป ในพื้นที่ที่มีฤดูแล้ง 2 ครั้งต่อปี ดอกจะบานและผลสุกแก่ปีละ 2 ครั้งเช่นกัน หลังจากการผสมแล้วผลจะเจริญเติบโตและสุกแก่ใน 6 เดือน แต่ถ้ามีระยะแล้งเกิดขึ้นระหว่างการเจริญเติบโต ระยะเวลาในการสุกแก่จะขยายออกไป โดยทั่วไปจะพบผลปาล์มน้ำมันที่มีอายุต่างกัน ต้นเดียวกัน

สภาพอากาศ โดยเฉพาะความชื้นและแสงแดด มีผลอย่างมากต่อการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน ในสภาพอากาศชื้นควรเก็บเกี่ยวทุก 7 วัน แต่ในสภาพที่แห้งจะเก็บเกี่ยวทุก 10 วัน วัตถุประสงค์ของการเก็บเกี่ยวถี่ ก็เพื่อป้องกันการเกิดกรดไขมันอิสระ (free fatty acid) ไม่ให้เกิน 3 เปอร์เซ็นต์ สามารถสังเกตระยะที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวได้ โดยผลจะมีสีส้มปานกลาง และเริ่มร่วงจากต้น โดยมีผลร่วง 2 ผลต่อน้ำหนักทะลาย 10 กิโลกรัม ดังนั้นถ้าทะลายหนัก 20 กิโลกรัม ควรมีผลร่วงประมาณ 4 ผล การเก็บผลปาล์มน้ำมันในระยะนี้ จะได้ปริมาณน้ำมันมากที่สุด น้ำมันที่ได้ก็มีคุณภาพดีที่สุด โดยมีกรดไขมันอิสระไม่เกิน

3.5 เปอร์เซ็นต์ (หลังจากกระแทกกับพื้นแล้ว) เมื่อผ่านการสกัดจากโรงงานแล้ว จะมีกรดไขมันอิสระไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ ระยะเวลาที่ใช้ในการสุกแก่จะแตกต่างกันตามอายุของปาล์มน้ำมัน โดยทะเลาะของต้นที่มีอายุมากใช้เวลาในการสุกแก่ 20 วัน โดยทั่วไปใช้เวลา

การเก็บเกี่ยวควรทำงานเป็นกลุ่มอย่างน้อย 3 คน ประกอบด้วยคนตัดทะเลาะ คนแบกทะเลาะมาขึ้นรถบรรทุก และคนเก็บผล ปาล์มน้ำมันที่ร่วงที่พื้นใต้อุณหภูมิหรือยามสพหาย ส่วนค่าจ้างในกรณีทะเลาะที่มีขนาดใหญ่จะได้ราคาต่อต้นสูงกว่าทะเลาะขนาดเล็ก ในขณะที่ต้นยังเล็กมีอายุไม่เกิน 8 ปี และมีความสูงไม่เกิน 2.7-3.0 เมตร ใช้เครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายเสียมหน้ากว้าง ประมาณ 10 เซนติเมตร ต่อด้ามให้ยาว แหงทะเลาะให้ขาดตกลงพื้น แต่ถ้าต้นสูงกว่านั้นจะต้องใช้มีดขุดตัดที่ปลายไม้ไผ่ สำหรับตัดทางใบและทะเลาะลงมา ใบที่ตัดเป็นใบที่ต่ำกว่าใบที่รองทะเลาะ 1 ใบ โดยจะตัดเฉียงกับลำต้น ตามแนวการเวียน ของใบ ทะเลาะที่ตัดแล้วควรตัดแต่งให้สั้นที่สุด เพื่อความสะดวกในการขนส่งและได้ราคาที่สูงจากโรงงาน เพราะขั้วทะเลาะ เป็นตัวดูดซับน้ำมันไว้ในเส้นใย ทั้งขณะที่อยู่ในหม้อต้มและขณะบีบน้ำมัน ในขณะที่ผลปาล์มสุกแก่ที่ต้น จะมีปริมาณกรด ไขมันอิสระน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้ากระแทกกับพื้นดินในขณะที่เก็บเกี่ยว จะทำให้ผลขี้ ทำให้มีเปอร์เซ็นต์ของกรดไขมัน อิสระเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงต้องขนย้ายไปขายให้แก่โรงงาน หรือผู้รับซื้อโดยเร็วภายใน 24-36 ชั่วโมง และไม่ควรมี การขนถ่ายทะเลาะปาล์มน้ำมันบ่อยครั้ง โดยทั่วไปถ้าสภาพแวดล้อมเหมาะสม ปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตตลอดทั้งปี โดยมี จำนวนทะเลาะเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 8-15 ทะเลาะต่อต้นต่อปี น้ำหนักทะเลาะเฉลี่ย 10-15 กิโลกรัม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของต้น ต้น ปาล์มน้ำมันอายุน้อยจะมีทะเลาะมากแต่มีขนาดเล็ก และต้นที่มีอายุมากจะมีทะเลาะน้อยแต่มีขนาดใหญ่ แต่ทะเลาะมีผล เฉลี่ย 1,000-2,000 ผล ผลทั้งหมดมีน้ำหนักประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตของผลปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนปีที่ 9- 10 และจะคงที่หรือลดลงเล็กน้อยเมื่อมีอายุมากขึ้น โดยเฉลี่ยเมื่ออายุ 9-25 ปี จะได้ผลผลิตไร่ละ 3.2-4.0 ตัน แต่ละต้นจะให้ 18-24 ทะเลาะต่อต้นต่อปี โดยจะปลูกใหม่เมื่อต้นสูงเกินไปและให้ผลผลิตต่ำ ผลผลิตน้ำมันจากปาล์มน้ำมันเมื่อคิดเป็น ปริมาณน้ำมันต่อพื้นที่การผลิตแล้ว มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด

ปฏิทินการปฏิบัติดูแลรักษา

หลังให้ผลผลิตแล้ว	อัตรา (กก./ ต้น / ปี)	หมายเหตุ
-------------------	-------------------------	----------

1. แอมโมเนียมซัลเฟต	2.0 - 2.5	ใส่ 2 - 3 ครั้ง / ปี
2. หินฟอสเฟต	1.0 - 1.5	ใส่ 1 ครั้ง / ปี
3. โพรแตสเซียมคลอไรด์	2.0 - 2.5	ใส่ 2 - 3 ครั้ง / ปี
4. กาลีเซอโรไรด์	1.0 - 1.5	ใส่ 1 ครั้ง / ปี
5. โบแรกซ์	0.05 - 0.10	ใส่ 1 ครั้ง / ปี

ปัญหาในการผลิตและแนวทางการแก้ไข

ปาล์มน้ำมันเป็นสินค้ารายการหนึ่งของไทย ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4/2535 เมื่อวันที่ 27-28 มกราคม 2535 ณ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งประเทศมาเลเซียได้เสนอให้พืชน้ำมันอยู่ในรายการที่ต้องลดภาษีเป็นการเร่งด่วน (fast track) แต่คณะกรรมการเขตการค้าเสรีอาเซียนของไทย ได้มีมติจากการประชุมเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2535 ให้ถอนสินค้าน้ำมันพืช 3 ชนิดได้แก่ น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง และน้ำมันมะพร้าว ไปไว้ในรายการสินค้าที่ขอสงวนสิทธิ์ชั่วคราว (exclusion list) กล่าวคือ ไม่เร่งลดภาษีภายในระยะเวลา 8 ปี (พ.ศ. 2536-2543) เนื่องจากไทยยังไม่สามารถแข่งขันทางด้านต้นทุนการผลิตกับประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซีย อย่างไรก็ตามไทยก็ต้องดำเนินการเพื่อหาทางให้ปาล์มน้ำมันปรับตัวให้อยู่รอดได้อย่างเร่งด่วน เนื่องจากไทยต้องลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์ม ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 ให้เหลือเพียงร้อยละ 0-5 ในกรณีนี้ทางการจึงได้เปลี่ยนนโยบายจากเดิมที่ประกาศลดเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมาเป็นคงเนื้อที่เพาะปลูก และพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันทดแทนและการจัดระบบข้อมูลการผลิตการตลาด

2.4.4 สภาพการผลิตพืช

การปลูกข้าว เกษตรกรตำบลศาลาครุ มีการปลูกข้าว ปีละ 2 ครั้ง คือ ข้าวฤดูนาปี และฤดูนาปรัง

- มีการใช้เมล็ดพันธุ์ ใช้พันธุ์ดีส่งเสริม ได้แก่ สุพรรณบุรี 1 , พิษณุโลก 2 , พันธุ์ปทุมธานี 1 เป็นต้น

- ใช้เมล็ด อัตราไร่ละ 20 - 30 กิโลกรัม

- มีการเตรียมดินที่ดี มีการไถและไถแปรทำเทือก

- มีการดูแลรักษา เช่น การป้องกันและกำจัดโรคแมลงและวัชพืช

- มีการใส่ปุ๋ยเคมี 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ข้าวมีอายุ 20 วัน สูตร 16 - 20 - 0 อัตรา 35 - 50 กิโลกรัม

ครั้งที่ 2 สูตร 46 - 0 - 0 เมื่อต้นข้าวมีอายุ 45 - 50 วัน ใส่ในอัตรา 10 - 15 กิโลกรัม / ไร่

- รักษาระดับน้ำให้อยู่ในแปลงระดับ 5 - 10 เซนติเมตร ตลอดเวลา

- มีการสำรวจแปลงนาตลอดเวลา ถ้ามีโรคแมลงถึงระดับเศรษฐกิจจึงจะฉีดสารเคมี

- การเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวข้าวในช่วงข้าวระยะปล้ำปล้าง ก่อนเก็บเกี่ยวควรไขน้าออกจากแปลงนา ก่อน 10 - 15

วัน เพื่อให้พื้นที่นาแห้ง การเก็บเกี่ยวจะใช้รถเกี่ยวพร้อมนวด

- การตลาด เกษตรกรจะนำไปขายที่โรงสีหรือตลาดกลาง

การปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เกษตรกรจะใช้พันธุ์ส่งเสริมที่ทางราชการส่งเสริมมีการเตรียมแปลงขุดเป็นร่องสวน มีการตากดินให้แห้งและย่อยดินให้ละเอียด การปลูกขุดหลุมกว้าง ยาว และลึก 50x50x0 เซนติเมตร มีการรองก้นหลุมด้วยมูลสัตว์ ระยะการปลูก ประมาณ 6x6 เซนติเมตร หรือ 8x8 เซนติเมตร

- การดูรักษา มีการตัดแต่งกิ่ง การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช
- การให้น้ำ จะใช้เรื่อรดน้ำให้ทั่วแปลง วันละ 1 ครั้ง
- การใส่ปุ๋ยเคมี จะใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 อัตรา 100 กิโลกรัม / ไร่
- ตรวจสอบแปลงตลอดเวลาจนถึงเก็บผลผลิต
- การตลาด มีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวนและเกษตรกรนำไปขายที่ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท

การปลูกผัก

- การใช้พันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและรับรองคุณภาพ
- การปลูกขุดร่องสวนกว้าง ประมาณ 4 เมตร
- มีการปรับปรุงดิน ใช้ปุ๋ยมาร์ลและปูนขาว
- มีการเตรียมดิน มีการไถและแปรเพื่อย่อยดินให้ละเอียด
- มีการรดน้ำ จะใช้เรื่อติดตั้งเครื่องปั้มน้ำรด
- มีการใส่ปุ๋ย 15 - 15 - 15 อัตรา 100 กิโลกรัม / ไร่
- มีการจำกัดวัชพืชตลอดเวลา
- มีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เมื่อมีการระบาดรุนแรง
- การตลาด จะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่สวนและนำไปขายเองที่ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท

การปลูกส้มเขียวหวาน การปลูกส้มเขียวหวานของตำบลศาลาครุ ในขณะนี้ส้มได้เกิดอาการผลร่วง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ สาเหตุมาจากส้มเขียวหวานเป็นโรคไม่สามารถรักษาได้ เกษตรกรจึงปล่อยให้ทิ้งเพราะลงทุนไปไม่คุ้มทุน เกษตรกรจึงหันมาหาพืชอื่นมาปลูกทดแทนการปลูกส้มเขียวหวานต่อไป

การเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน

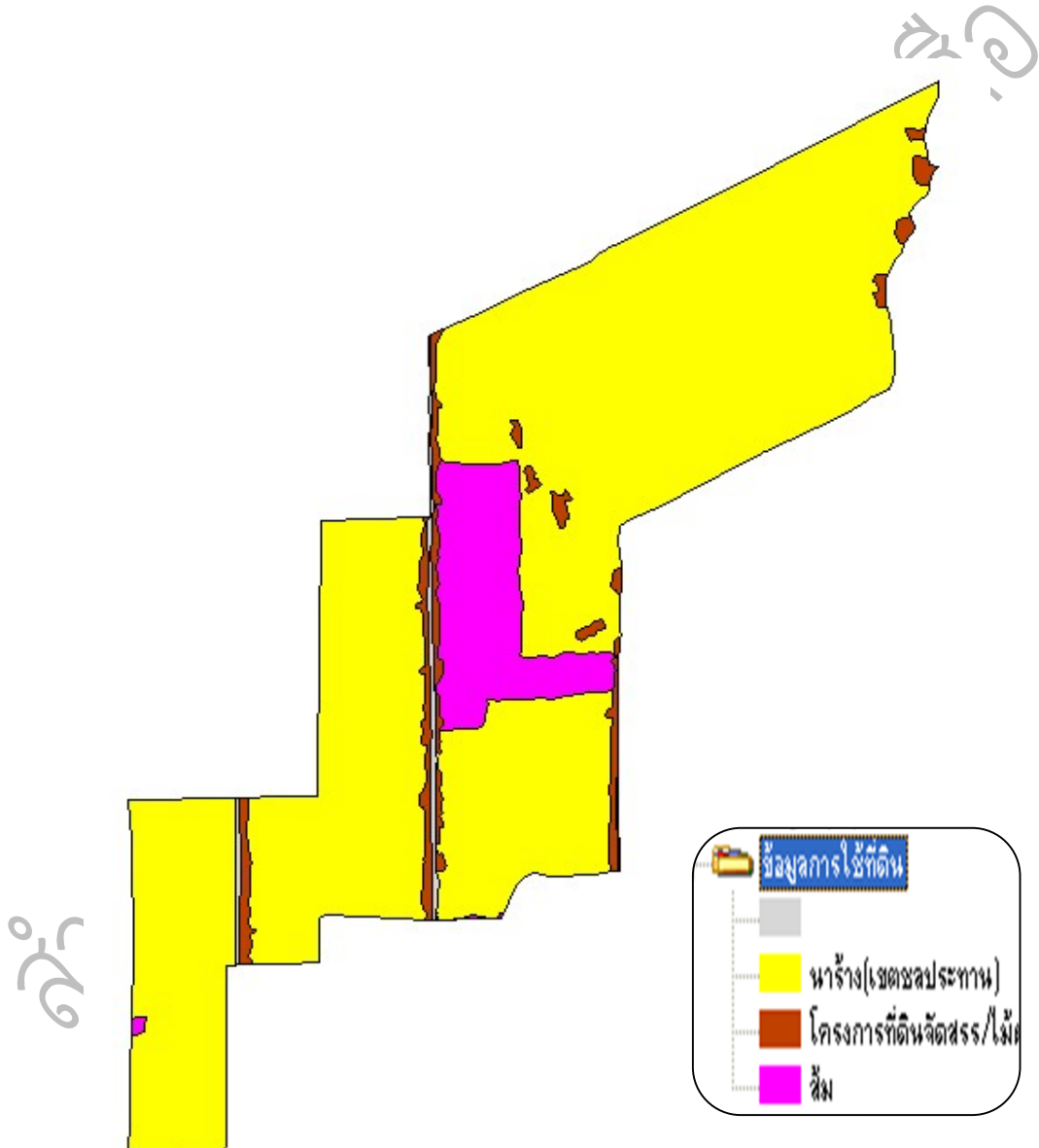
- การปลูกมีการสร้างโรงเรือนเพื่อควบคุมอุณหภูมิ
- มีการใช้เชื้อเห็ดที่มีคุณภาพและให้ผลผลิตที่สูง
- โรงเรือนต้องสะอาดไม่มีเชื้อโรคปะปนอยู่มีการอบโรงเรือนเพื่อฆ่าเชื้อโรค
- มีการหมักวัสดุในการเพาะเห็ดแล้วอบความร้อนเพื่อฆ่าเชื้อโรค
- มีการมาวางบนชั้นเพาะเห็ดแล้วอบความร้อนเพื่อฆ่าเชื้อโรค
- ropyเชื้อเห็ด และควบคุมอุณหภูมิให้เหมาะสม
- การให้น้ำมีการให้น้ำวันละ 1 ครั้ง และดูแลตลอดจนการเก็บเกี่ยว
- การตลาด มีพ่อค้ามารับซื้อและเกษตรกรนำไปขายที่ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท

การเลี้ยงปลาในกระชัง

- เกษตรกรจะสร้างกระชังปลา ขนาด 4x6 เมตร ใช้โครงเหล็ก
- เลี้ยงปลากินพืช เช่น ปลาทับทิมแดง

- มีบริษัท ซีพี นำลูกพันธุ์ปลาจำหน่ายให้พร้อมอาหาร
- การเลี้ยง จะเลี้ยงในลำคลองชลประทาน
- มีการให้อาหารวันละ 3 ครั้ง เช้า กลางวัน และตอนเย็น
- การตลาด บริษัทซีพีจะมารับซื้อผลผลิตโดยให้ราคาที่เป็นธรรม

การใช้ที่ดิน

ตำบลศาลาครุ มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณร้อยละ 95 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผักประมาณร้อยละ 78 พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ร้อยละ 7 พื้นที่ปลูกข้าวประมาณ ร้อยละ 7 พื้นที่ทำการประมง ร้อยละ 2 พื้นที่ว่างเปล่าอื่น ๆ ประมาณ 7 โดยสภาพดินทั่วไปเป็นดินเหนียวเหมาะสมกับการปลูกพืช เช่น ข้าว ไม้ผล และพืชผัก ความเป็นกรดเป็นด่างของ

ดิน ประมาณ 4.0 – 5.5 ซึ่งเป็นดินที่มีความเป็นกรด ต้องมีการปรับปรุงดินก่อนปลูกพืชโดยใช้ปูนมาร์ล ปูนขาวและปุ๋ยคอก เป็นต้น เพื่อให้ดินเป็นกลางจะทำให้ดินเหมาะสมกับการปลูกพืชต่อไป

ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิต

ข้าว ต้นทุนการผลิตประมาณ 4,896 บาท / ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ระหว่าง 9,300 – 11,800 บาท / เกวียน ได้กำไรประมาณ 4,100 – 6,100 บาท / ไร่

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี – ข้าวนาปรัง/ไร่

ลำดับที่	รายการลงทุน/ไร่	นาปี (บาท)	นาปรัง (บาท)
1	ค่าเตรียมดิน		
	- ตีดิน	250	250
	- ทำเถือก	120	120
2	ค่าพันธุ์	230	230
3	ค่าจ้างหว่าน	30	30
4	ค่าสารเคมีคุมหญ้า	40	40
5	ค่าจ้างพ่นสารเคมีคุมหญ้า	40	40
6	ค่าปุ๋ยเคมี		
	- 16-20-0	900	800
	- 46-0-0	900	800
7	ค่าจ้างหว่านปุ๋ย 3 ครั้ง	150	150
8	ค่าสารเคมีกำจัดโรค-แมลง 4/รุ่น	400	400
9	ค่าจ้างพ่นสารเคมี 4/รุ่น	160	160
10	ค่าน้ำมัน	300	300
11	ค่าเก็บเกี่ยว		
	- รถเกี่ยว	250	250
	- ลากกระสอบ	90	90
	- เย็บกระสอบ	36	36
	- ขนข้าวไปโรงสี 300 บาท/ตัน	300	300
12	ค่าเช่า	700	700
	รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	4,896	4,896
	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	1,000 กก./ไร่	1,000 กก./ไร่
	รายได้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	10,500	10,500
	กำไรต่อไร่	5,604	5,604

มะม่วง ต้นทุนการผลิต 5,480 บาท / ไร่ การผลิตมะม่วงนอกฤดูปลูกแล้วให้ผลผลิตในปีที่ 3 พันธุ์เขียวเสวย ราคา กิโลกรัมละ 25 – 30 บาท พันธุ์น้ำดอกไม้ และพันธุ์โชคอนันต์ ขายได้กิโลกรัมละ 15 บาท รายได้เฉลี่ย 15,000 บาท / ไร่ กำไรประมาณ 9,520 บาท / ไร่

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
1.	ค่าพันธุ์มะม่วง	1,200
2.	ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ (เครื่องสูบน้ำ) เครื่องพ่นยา	353
3.	ค่าดูแลรักษา	
	- ปลูกซ่อม	13
	- ใส่ปุ๋ย	70
	- ตายหญ้า	92
	- ฉีดยาสารเคมีตายหญ้า	35
	- ฉีดสารเคมีกำจัดโรค / แมลง	423
4.	ค่าเก็บเกี่ยว	419
5.	ค่าวัสดุปัจจัยต่าง ๆ	
	- ปุ๋ยคอก / ปุ๋ยหมัก	180
	- ปุ๋ยเคมี	624
6.	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	254
7.	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	
	- สารฆ่าแมลง	1,075
	- สารฆ่าหญ้า	149
8.	ค่าฮอร์โมน / สารจับใบ	358
9.	ค่าใช้จ่ายอื่น	235

รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	5,480
ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	1,000
รายได้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	15,000
กำไรต่อไร่	9,520

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชน

3.1. ปัญหาของชุมชน (เรียงตามลำดับความสำคัญ)

3.1.1 ปัญหาด้านกายภาพ

3.1.2 ปัญหาด้านชีวภาพ

3.1.3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

3.1.4 ปัญหาด้านสังคม

ปัญหาด้านกายภาพ	ปัญหาด้านชีวภาพ	ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	ปัญหาด้านสังคม
1.ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 1.1 ดิน	- ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ - ดินเป็นกรด – ต่าง - พื้นที่ความลาดสูง	- ใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงดิน - ปรับระดับพื้นที่	- ปุ๋ยพืชสด - ไถกลบตอซัง - เครื่องจักรกล
1.2 น้ำ	-ขาดแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	-ขุดลอกแหล่งน้ำ -สร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา	-ขอสนับสนุน งบประมาณจากทางรัฐ และเอกชน
2. ด้านการผลิต 2.1 พืช	-ผลผลิตต่ำ -โรคแมลงศัตรูพืช	-เพิ่มปริมาณพืช -ปรับปรุงบำรุงดิน -ป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีผสมผสาน	-ทุนดำเนินการในรูปแบบ -อบรมในรูปแบบ โรงเรียนเกษตรกร
2.2 ปศุสัตว์	-โรคระบาดสัตว์	-มีการจัดการสุขาภิบาล -อบรม แนะนำการ จัดการที่ถูกต้อง	-ให้ที่ศูนย์บริการรักษา โรคสุกษณ์ท์ประจำตำบล
2.3 ประมง	-ปลาเกิดโรคระบาด -อาหารปลาไม่มีราคาแพง -ราคารับซื้อปลาต่ำ	-จัดตั้งกลุ่ม	-ทุนดำเนินการในรูปแบบ -มีศูนย์หรือตลาดรับซื้อ ปลา -อบรมให้ความรู้ใน การจัดการ

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
3. ด้านการตลาด 3.1 ราคา	-ราคาผลผลิตต่ำ	-วางแผนการผลิต -ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต -แปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า	-รวมกลุ่มผลิต -อบรมให้ความรู้ -ประกันราคา -งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ, เอกชน
3.2 แหล่งรับซื้อ	-มีไม่เพียงพอ -อยู่ไกลแหล่งผลิต	-จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตในชุมชน	-งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ, เอกชน
4. ด้านสังคม	-หนี้สินเกษตรกร	-พักชำระหนี้ -ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	-งบประมาณดำเนินการสนับสนุนให้เป็นรูปแบบเด่นชัดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3.2 ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

1. ปัญหาดินเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์
2. ปัญหาการใช้ต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ยเคมี + สารเคมี)
3. ปัญหาสารพิษตกค้างในผลผลิต
4. ปัญหาไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง
5. ปัญหาเกษตรกรขาดความรู้ความชำนาญในการผลิต
6. เกษตรกรขาดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

3.3 แนวทางการพัฒนาชุมชน

1. มีการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงบำรุงดิน
2. มีการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมี แก่เกษตรกร
3. สร้างจิตสำนึก และตระหนักในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมการให้มีการรวมกลุ่มในการจัดหาแหล่งงบประมาณในการผลิตพืช
5. จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิต

3.4 ศักยภาพชุมชน

3.4.1 ศักยภาพด้านการผลิตข้าว

เดิมตำบลศาลาครุ มีพื้นที่ทำนาอยู่น้อยมาก แต่เนื่องจากในปัจจุบันราคาข้าวเปลือกสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ หันมาทำนากันมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และในอนาคต ศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ป้อนแก่เกษตรกรในชุมชนได้ใช้มาตลอด

3.4.2 ศักยภาพด้านการปรับปรุงบำรุงดิน

ตำบลศาลาครุ มีหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน

3.4.3 ศักยภาพด้านการส่งเสริมอาชีพ

ตำบลศาลาครุ มีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศาลาครุ กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกร และ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จุดเด่น	ด้านกายภาพ	1. มีแหล่งน้ำเพื่อใช้ทางการเกษตรอย่างทั่วถึงทั้งตำบล 2. การคมนาคมสะดวก
	ด้านชีวภาพ	1. สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากอยู่ในเขตชลประทานทั้งตำบล
	ด้านเศรษฐกิจ	1. มีแหล่งเงินทุน 2. มีการประกันราคาข้าว
	ด้านสังคม	1. มีกองทุนหมู่บ้าน 2. มีการรวมกลุ่ม 3. มีการณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4. จัดสรรเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุ
จุดด้อย	ด้านกายภาพ	1. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ 2. พื้นที่ดินเสื่อมโทรมเนื่องจากไม่มีการพักดิน
	ด้านชีวภาพ	1. การระบาดของศัตรูพืช 2. สารพิษตกค้าง
	ด้านเศรษฐกิจ	1. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น 2. ราคาผลผลิตต่ำ
	ด้านสังคม	1. มีการขัดแย้งกันในชุมชน 2. ปัญหายาเสพติด

3.5 ฝันของบุคคล

1. มีอาชีพหลัก และความเป็นอยู่ที่มั่นคง
2. มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
3. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. มีสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ดี เป็นเมืองน่าอยู่

3.6 ฝันของชุมชน

1. ต้องการชุมชนเข้มแข็ง มีความสามัคคี ปลอดภัยเสถียร
2. ต้องการให้ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. ต้องการให้ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่ดี
4. ต้องการให้ชุมชนมีอาชีพหลักและมีรายได้
5. ต้องการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกอย่างของชุมชน
6. ต้องการให้พัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน
7. ต้องการให้มีโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อแปรสภาพข้าวในชุมชน
8. ต้องการให้มีลานตากข้าว

3.7 ฝันที่เป็นไปได้

1. เกษตรกรสามารถยึดอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลักได้อย่างยั่งยืน
2. ประชาชนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีคุณค่า
3. ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
4. ชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อกันในชุมชน
5. ต้องการให้มีโรงเรียนขนาดเล็กแปรสภาพข้าวในชุมชน
6. ต้องการให้มีลานตากข้าว

บทที่ 4

สังเคราะห์ข้อมูล

4.1 ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

การตัดสินใจของเกษตรกรตำบลศาลาครุ มีการตัดสินใจในการประกอบอาชีพตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อมและการสืบทอดกันมาตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย แต่ก่อนพื้นที่ตำบลศาลาครุเหมาะสมการทำนา เกษตรกรได้ทำนาแบบหวานสำรวย คือ หวานข้าวแห้ง และต่อมาได้เปรียบเทียบการทำนาแบบแผนใหม่ทำนาแบบนาหวานน้ำตมจนมาถึงวันนี้ แต่มีเกษตรกรจากต่างท้องถิ่นเข้ามาปลูกส้มเขียวหวาน ในพื้นที่ตำบลศาลาครุ โดยทดแทนการปลูกข้าว ซึ่งได้ผลดีกว่าการปลูกข้าวทำให้เกษตรกรตำบลนพรัตน์ ได้เปลี่ยนพื้นนามาปลูกส้มเขียวหวานและมีการปลูกไม้ผลและพืชผักแซมไม้ผลและสวนส้มเขียวหวาน จึงทำให้พื้นที่นาของตำบลศาลาครุลดเหลือน้อยลงจนถึงทุกวันนี้

แต่ปัจจุบันนี้ส้มเขียวหวาน ได้เกิดมีปัญหาลดผลส้มร่วงหล่น ทำให้เกิดการเสียหายต่อผลผลิต เพราะเนื่องจากส้มเขียวหวานได้เกิดการระบาดของโรคส้มทำให้เกษตรกรปล่อยทิ้งสวนส้มเขียวหวาน เพราะลงทุนไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้เกษตรกรได้หาพืชอื่นมาทดแทนส้มเขียวหวาน โดยการปลูกพืชผักทดแทน เช่น ถั่วฝักยาว บวบ มะระจีน ข้าวโพดหวาน และปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

4.2 ลักษณะของการผลิต / เทคนิคระบบ

เกษตรกรตำบลศาลาครุ มีการผลิตแบบเป็นระบบมีการวางแผนการผลิต มีการขุดร่องสวนและมีระบบการให้น้ำที่เหมาะสม มีการดูแลรักษาตามหลักวิชาการ มีระบบเทคนิคการผลิตที่ทันสมัย มีการบำรุงรักษาที่ดีทำให้ได้ผลผลิตสูง และมีตลาดรองรับ คือ ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท แต่ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ส่วนมากราคาตกต่ำ ไม่คุ้มกับการผลิต และปัจจัยการผลิตมีราคาสูง แต่เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มเพื่อในการต่อรองด้านการตลาด

4.3 ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้

เกษตรกรตำบลศาลาครุ มีข้อจำกัด คือ ไม่มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มการผลิต ส่วนมากเกษตรกรจะผลิตตัวใครตัวมันตามความพึงพอใจของตัวเอง จึงทำให้ขาดการต่อรองด้านการตลาด ด้านการเงินและปัจจัยการผลิต ในการลงทุน จึงทำให้ปัจจัยการผลิตมีราคาที่สูง ส่วนด้านตลาดราคาผลผลิตตกต่ำ จึงทำให้เกษตรกรผลิตผลจะไม่คุ้มทุนเท่าไรนัก

4.5 กลยุทธ์ทางเลือก

- เกษตรกร มีการวางแผนการผลิตและการตลาด
- หาพืชใหม่ ๆ มาปลูกทดแทนและได้ราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาด
- มีแผนการถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี ๆ
- หาปัจจัยอื่นมาทดแทนที่มีราคาต่ำ
- มีการรวบรวมจัดตั้งกลุ่มในการต่อรองด้านการตลาด
- มีแผนการผลิตเป็นระบบ

4.5.1 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

- 1.โครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารพิษ
- 2.โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 3.โครงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
- 4.โครงการปลูกปาล์มน้ำมัน

4.5.2 แผนลงทุน

- 1.โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์
- 2.โครงการผลิตปุ๋ยหมักน้ำภายในครัวเรือน
- 3.โครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดภัย

4.5.3 แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร

- 1.โครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ
- 2.โครงการปรับปรุงบำรุงดิน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาชุมชน

5. แผนพัฒนาการเกษตรของตำบลศาลาครุ

5.1 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

5.1.1 โครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารพิษ

- กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- กิจกรรม จัดอบรม

5.1.2 โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

- กิจกรรม ประชุม ปรับปรุงข้อมูล
- กิจกรรม จัดทำเอกสาร

5.1.3 โครงการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน

- กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สานิต / ดูงาน

5.1.4 โครงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สานิต / ดูงาน

5.1.5 โครงการปลูกปาล์มน้ำมัน

- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สานิต / ดูงาน

5.2 แผนลงทุน

5.2.1 โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์

- กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สานิต / ดูงาน

5.2.2 โครงการผลิตปุ๋ยหมักน้ำภายในครัวเรือน

- กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สานิต / ดูงาน

5.2.3 โครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดสารพิษ

- กิจกรรม สมาชิกกู้เงินจากกองทุน
- กิจกรรม จัดอบรม

5.3 แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร

5.3.1 โครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ

- กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สาธิต / ดูงาน

5.3.2 โครงการปรับปรุงบำรุงดิน

- กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- กิจกรรม จัดอบรม
- กิจกรรม สาธิต / ดูงาน

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570

แผน	โครงการ	เหตุผล	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	1.โครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารพิษ - การผลิตพืชผัก - การผลิตพืชไร่ - การใช้ปุ๋ยอินทรีย์	1.ใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย 2.ใช้สารชีวภาพในการผลิตเพื่อลดต้นทุน 3.เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค	1.จัดอบรม 2.สาธิตและงาน	เกษตรกรผู้ปลูกผัก 40 คน	30,000 บาท	1.เกษตรกรสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมี 2.เกษตรกรใช้สารชีวภาพแทนการใช้สารเคมี 3.พืชผักปลอดภัยจากสารพิษ
	2.โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - ปรับปรุงข้อมูล - ประชุม คณะกรรมการ ฯ - จัดทำเอกสาร	1.ปรับปรุงข้อมูล 2.มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	1.จัดประชุม 2.จ้างเหมา	คณะกรรมการศูนย์ ฯ	20,000 บาท	1.ปรับปรุงข้อมูลศูนย์ ฯ
	3.โครงการผลิตเห็ดฟางโรงเรียน	1.เรียนรู้วิธีการทำโรงเรือนและวิธีการเพาะเห็ด 2.ใช้เชื้อเห็ดที่มีคุณภาพ 3.ลดต้นทุนในการผลิต	1.อบรม 2.สาธิต 3.ดูงาน	เกษตรกรผู้เพาะเห็ดฟางโรงเรียน 20 ราย	35,000 บาท	1.จะได้เชื้อเห็ดที่แข็งแรง 2.ลดต้นทุนในการผลิต

- แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ต่อ)

แผน	โครงการ	เหตุผล	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
แผนการถ่ายทอด	4.โครงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร	1.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 2.ผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ 3.ลดต้นทุนการผลิต	1.บรรยาย 2.แปลง 3.สาธิต	เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 20 ราย	20,000 บาท	1.ลดต้นทุนการผลิต 2.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
	5.โครงการปลูกปาล์มน้ำมัน	1.เกษตรกรมีรายได้ 2.ปรับเปลี่ยนนิสัยการปลูกพืช 3.ใช้ที่ดินได้อย่างเต็มที่	1.อบรม 2.สาธิต 3.ดูงาน	กลุ่มตัวแทนเกษตรกร 30 ราย	มีพันธุ์ปาล์มแจกจ่ายให้เกษตรกรปลูก رایละ 10 ไร่	1.ปลูกครบ 2 ปี ปาล์มตัดผล เกษตรกรจะมีรายได้ต่อเดือนที่แน่นอน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

- แผนการลงทุน

แผน	โครงการ	เหตุผล	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
แผนการลงทุน	1.โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์	1.มีการอนุรักษ์พันธุ์กระบือพื้นเมือง 2.ใช้แรงงานจากสัตว์ 3.ลดต้นทุนในการซื้อวัสดุปรับปรุงดิน 4.มีรายได้เสริม	1.อบรม 2.ดูงาน	เกษตรกรที่สนใจ 20 ราย	อบต. กรมปศุสัตว์	1.มีรายได้เพิ่มมากขึ้น
	2.โครงการผลิตปุ๋ยหมักน้ำภายในครัวเรือน	1.เศษพืชผักที่เหลือใช้ 2.ปุ๋ยหมักน้ำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ 3.ผลผลิตมีความปลอดภัย	1.อบรม 2.ดูงาน 3.สาธิต	เกษตรกรสนใจ 20 ราย	อบต.	1.ลดต้นทุนการผลิต 2.เพิ่มมูลค่าในการผลิตให้สูงขึ้น
	3.โครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดสารพิษ	1.ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค 2.มีตลาดรองรับผลผลิต	1.สมาชิกกู้เงินจากกองทุน	กลุ่มสมาชิก 30 คน	200,000 บาท	1.เกษตรกรสามารถเป็นกลุ่มเพื่อตกลงราคากับผู้รับซื้อ 2.มีกำลังการผลิตพอเพียง

- แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร

แผน	โครงการ	เหตุผล	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร	1.โครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ	1.เพื่อลดการใช้สารเคมี 2.ปรับปรุงสภาพแวดล้อม	1.บรรยายสาธิต 2.จัดกลุ่มการผลิต	เกษตรกรผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ 30 คน	50,000 บาท	1.เกษตรกรลดการใช้สารเคมี 2.สภาพแวดล้อมดีขึ้น
	2.โครงการปรับปรุงบำรุงดิน	1.เนื่องจากใช้สารเคมีมาเป็นเวลานาน 2.ดินเป็นกรด มีค่า ph 4.5 - 5	1.จัดงบประมาณในการซื้อปูนมาร์ล 2.จัดซื้อเมล็ดพันธุ์พืชปรับปรุงบำรุงดิน	เกษตรกรผู้มีปัญหา ปัส 100 ราย	กรมพัฒนาที่ดิน	1.เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น 2.สภาพดินลดการเป็นกรดและร่วนซุย

- ธุรกิจชุมชน

แผน	โครงการ	เหตุผล	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
ธุรกิจชุมชน	1.โครงการแปรรูปผลผลิตการเกษตรและเพิ่มมูลค่าการผลิต	1.ผลผลิตการเกษตรมีจำนวนมาก 2.เป็นการเพิ่มอาชีพและสร้างรายได้	1.กั๊ยมทุนจากทางราชการ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 20 ราย	80,000 บาท	1.กระจายสินค้าและเป็นผลิตภัณฑ์ของตำบล 2.เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก
	2.โครงการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ	1.อยู่ใกล้แหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับ 2.เพิ่มรายได้	1.ยืมเงินทุนจากรัฐบาล 2.กำหนดราคาจำหน่ายให้เท่ากัน	กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 20 คน	อบต.	1.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
	3.โครงการให้ความรู้ทางด้านการเกษตรในโรงเรียน	1.นักเรียนมีอาชีพ 2.เป็นกำลังของชาติ	1.จัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 2.บรรจุเข้าไปในหลักสูตรการศึกษา	กรมส่งเสริมการเกษตร	20,000 บาท	1.เกษตรกรของประเทศจะได้มีความรู้ใช้เทคโนโลยีควบคู่ประหยัดรายจ่ายลดต้นทุนการผลิต

สรุปเป้าหมาย และงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

ประเภทแผน	หน่วย นับ	งบประมาณ	2566		2567		2568		รวม	
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
แผนการถ่ายทอด เทคโนโลยี										
1.โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์	กลุ่ม/ ราย	30,000 บาท	เกษตรกร 40 ราย	30,000 บาท	เกษตรกร 40 ราย	30,000 บาท	เกษตรกร 40 ราย	30,000 บาท	เกษตรกร 120 ราย	90,000 บาท
2.โครงการผลิตปุ๋ยหมักน้ำ ภายในครัวเรือน	กลุ่ม/ ราย	20,000 บาท	คณะกรรมการ ศูนย์ ฯ	20,000 บาท	คณะกรรมการ ศูนย์ ฯ	20,000 บาท	คณะกรรมการ ศูนย์ ฯ	20,000 บาท	คณะกรรมการ ศูนย์ ฯ	60,000 บาท
3.โครงการผลิตผักและ ข้าวโพดปลอดสารพิษ	กลุ่ม/ ราย	35,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	35,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	35,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	35,000 บาท	เกษตรกร 60 ราย	105,000 บาท
4.โครงการส่งเสริมอาชีพ การเกษตรในเขตปฏิรูป ที่ดินเพื่อการเกษตร	กลุ่ม/ ราย	20,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	20,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	20,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	20,000 บาท	เกษตรกร 60 ราย	60,000 บาท
5.โครงการปลูกปาล์ม น้ำมัน	กลุ่ม/ ราย	สนับสนุนพันธุ์ ปาล์ม เกษตรกร ราย ละ 10 ไร่	เกษตรกร 30 ราย	สนับสนุนพันธุ์ ปาล์ม เกษตรกร ราย ละ 10 ไร่	เกษตรกร 30 ราย	สนับสนุนพันธุ์ ปาล์มเกษตรกร รายละ 10 ไร่	เกษตรกร 30 ราย	สนับสนุนพันธุ์ ปาล์มเกษตรกร รายละ 10 ไร่	เกษตรกร 90 ราย	สนับสนุนพันธุ์ ปาล์มเกษตรกร รายละ 900 ไร่

สรุปเป้าหมาย และงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ (ต่อ)

ประเภทแผน	หน่วย นับ	งบประมาณ	2566		2567		2568		รวม	
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
แผนการลงทุน										
1.โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์	กลุ่ม/ ราย	อบต. กรมปศุสัตว์	เกษตรกร 20 ราย	อบต. กรมปศุสัตว์	เกษตรกร 20 ราย	อบต. กรมปศุสัตว์	เกษตรกร 20 ราย	อบต. กรมปศุสัตว์	เกษตรกร 60 ราย	อบต. กรมปศุสัตว์
2.โครงการผลิตปุ๋ยหมักน้ำ ภายในครัวเรือน	กลุ่ม/ ราย	อบต.	เกษตรกร 20 ราย	อบต.	เกษตรกร 20 ราย	อบต.	เกษตรกร 20 ราย	อบต.	เกษตรกร 60 ราย	อบต.
3.โครงการผลิตผักและ ข้าวโพดปลอดสารพิษ	กลุ่ม/ ราย	200,000 บาท	เกษตรกร 30 ราย	200,000 บาท	เกษตรกร 30 ราย	200,000 บาท	เกษตรกร 30 ราย	200,000 บาท	เกษตรกร 90 ราย	600,000 บาท

สรุปเป้าหมาย และงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลสาคร (ต่อ)

ประเภทแผน	หน่วย นับ	งบประมาณ	2566		2567		2568		รวม	
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
<u>แผนฟื้นฟูทรัพยากร</u>										
1.โครงการผลิตสารสกัด ชีวภาพ	กลุ่ม/ ราย	50,000 บาท	เกษตรกร 30 ราย	50,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	50,000 บาท	เกษตรกร 20 ราย	50,000 บาท	เกษตรกร 60 ราย	150,000 บาท
2.โครงการปรับปรุงบำรุง ดิน	กลุ่ม/ ราย	อบต.	เกษตรกร 100 ราย	อบต.	เกษตรกร 20 ราย	อบต.	เกษตรกร 20 ราย	อบต.	เกษตรกร 60 ราย	อบต.

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

บทที่ 6

โครงการและกิจกรรม

โครงการและกิจกรรม

1. โครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารเคมี

1. ภายใต้แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

2. โครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารเคมี

กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าปลอดภัยจากสารเคมี

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาลำดวน

4. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ตำบลนพรัตน์ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก อีกทั้งยังมีตลาดที่แน่นอนและมั่นคง แต่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมี และสารเคมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อภาวะการขาดทุน

ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้มีอาชีพทำนา สามารถมีความรู้และทักษะในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารเคมีต่อไป

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าปลอดภัยจากสารเคมี

5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร

5.3 ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้

6. เป้าหมาย ปี 2566-2570

6.1 ปี 2566 จำนวน 1 กลุ่ม 40 ราย

6.2 ปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม 40 ราย

6.3 ปี 2568 จำนวน 1 กลุ่ม 40 ราย

6.4 ปี 2569 จำนวน 1 กลุ่ม 40 ราย

6.5 ปี 2570 จำนวน 1 กลุ่ม 40 ราย

7. พื้นที่ดำเนินการ

- 7.1 ปี 2566 หมู่ที่ 1, 2, 3
- 7.2 ปี 2567 หมู่ที่ 4, 5, 6
- 7.3 ปี 2568 หมู่ที่ 7, 8
- 7.4 ปี 2569 หมู่ที่ 9, 10
- 7.5 ปี 2570 หมู่ที่ 8, 9

8. ระยะเวลาดำเนินการ จำนวน 5 ปี 2566-2570 เริ่มเดือน ตุลาคม – กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 คัดเลือกพื้นที่
- 9.2 จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิต
- 9.3 อบรมเกษตรกร
- 9.4 ดำเนินงานตามโครงการ
- 9.5 ติดตามประเมินผล
- 9.6 รายงานผล

10. วิธีดำเนินการ

- 10.1 ประชุมชี้แจง
- 10.2 คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร
- 10.3 จัดอบรมเกษตรกร
- 10.4 ดำเนินการตามโครงการ
- 10.5 ศึกษาดูงาน
- 10.6 ติดตามผลการดำเนินงาน
- 10.7 ประเมินผลและรายงาน

2. โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อพลังงานทดแทน

1. ภายใต้อำนาจเทคโนโลยี

2. โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อพลังงานทดแทน

กิจกรรม อบรม / ดูงาน / สนับสนุนต้นทุน

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพรรัตน์

4. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากภาวะการณ์ขาดทุนจากการทำสวนส้ม และยังมีพืชอื่นทดแทน และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมี และสารเคมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อภาวะการขาดทุนเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้มีอาชีพทำสวน สามารถมีความรู้และทักษะในการผลิตปาล์มน้ำมัน จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อพลังงานทดแทน ต่อไป

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปาล์มน้ำมัน

5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร

5.3 ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สร้างอาชีพที่ยั่งยืน

6. เป้าหมาย ปี 2566-2570

6.1 ปี 2566 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

6.2 ปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

6.3 ปี 2568 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

7. พื้นที่ดำเนินการ

7.1 ปี 2566 หมู่ที่ 1-3

7.2 ปี 2567 หมู่ที่ 4-6

7.3 ปี 2568 หมู่ที่ 8

8. ระยะเวลาดำเนินการ จำนวน 5 ปี 2566-2570

เริ่มเดือน ตุลาคม – กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 คัดเลือกพื้นที่
- 9.2 อบรมเกษตรกร
- 9.3 ดำเนินงานตามโครงการ
- 9.4 ติดตามประเมินผล
- 9.5 รายงานผล

10. วิธีดำเนินการ

- 10.1 ประชุมชี้แจง
- 10.2 คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร
- 10.3 จัดอบรมเกษตรกร
- 10.4 ดำเนินการตามโครงการ
- 10.5 ศึกษาดูงาน
- 10.6 ติดตามผลการดำเนินงาน
- 10.7 ประเมินผลและรายงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

3. โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

1. ภายใต้อำนาจถ่ายเทเทคโนโลยี

2. โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

- กิจกรรม - ประชุมคณะกรรมการ
- ปรับปรุงข้อมูล
- จัดทำเอกสาร

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

4. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ตำบลศาลาครุ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก และมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนการปลูกพืชตลอดเวลา อีกทั้งยังมีการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตพืชใหม่ๆ จึงต้องปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน

5. วัตถุประสงค์

- 5.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพืช
- 5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร
- 5.3 เพื่อพัฒนาบุคลากรของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

6. เป้าหมาย ปี 2566 - 2570

7. พื้นที่ดำเนินการ

1 ตำบล 10 หมู่บ้าน

8. ระยะเวลาดำเนินการ จำนวน 3 ปี 2566-2570 เริ่มเดือน ตุลาคม - กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 สสำรวจและรวบรวมข้อมูล
- 9.2 ประชุมคณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 9.3 อบรม / ดูงาน
- 9.4 จัดทำเอกสาร
- 9.5 รายงานผล

4. โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์

1. ภายใต้งบประมาณ

2. โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์

กิจกรรม อบรม / ดูงาน / สนับสนุนปัจจัยการผลิต

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

4. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากภาวะการณ์ขาดทุนจากการทำสวนส้ม และยังมีพืชอื่นทดแทน และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมี และสารเคมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อภาวะการขาดทุนเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้มีอาชีพทำการเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต และหันมาใช้ปุ๋ยมูลสัตว์ทดแทนปุ๋ยเคมี จึงได้จัดทำโครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์ ต่อไป

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร

5.3 เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นของเกษตรกร และผู้บริโภค

6. เป้าหมาย ปี 2566-2570

6.1 ปี 2566 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

6.2 ปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

6.3 ปี 2568 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

7. พื้นที่ดำเนินการ

7.1 ปี 2566 หมู่ที่ 1-3

7.2 ปี 2567 หมู่ที่ 4 - 6

7.3 ปี 2568 หมู่ที่ 7 - 10

8. ระยะเวลาดำเนินการ

จำนวน 3 ปี 2566-2570 เริ่มเดือน ตุลาคม - กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 คัดเลือกพื้นที่
- 9.2 อบรมเกษตรกร
- 9.3 ดำเนินงานตามโครงการ
- 9.4 ติดตามประเมินผล
- 9.5 รายงานผล

10. วิธีดำเนินการ

- 10.1 ประชุมชี้แจง
- 10.2 คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร
- 10.3 จัดอบรมเกษตรกร
- 10.4 ดำเนินการตามโครงการ
- 10.5 ศึกษาดูงาน
- 10.6 ติดตามผลการดำเนินงาน
- 10.7 ประเมินผลและรายงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

5. โครงการผลิตปุ๋ยน้ำหมักภายในครัวเรือน

1. ภายใต้งบประมาณ

2. โครงการผลิตปุ๋ยน้ำหมักภายในครัวเรือน

กิจกรรม อบรม / ดูงาน / สนับสนุนปัจจัยการผลิต

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

4. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากภาวะการณ์ขาดทุนจากการทำสวนส้ม และยังมีพืชอื่นทดแทน และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมี และสารเคมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อภาวะการขาดทุนเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้มีอาชีพทำการเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต และหันมาใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี จึงได้จัดทำโครงการผลิตปุ๋ยน้ำหมักภายในครัวเรือน ต่อไป

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร

5.3 เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นของเกษตรกร และผู้บริโภค

6. เป้าหมาย ปี 2566-2570

6.1 ปี 2566 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

6.2 ปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

6.3 ปี 2568 จำนวน 1 กลุ่ม 20 ราย

7. พื้นที่ดำเนินการ

7.1 ปี 2566 หมู่ที่ 1-3

7.2 ปี 2567 หมู่ที่ 4 - 6

7.3 ปี 2568 หมู่ที่ 7 - 10

8. ระยะเวลาดำเนินการ

จำนวน 3 ปี 2566-2570 เริ่มเดือน ตุลาคม - กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 คัดเลือกพื้นที่
- 9.2 อบรมเกษตรกร
- 9.3 ดำเนินงานตามโครงการ
- 9.4 ติดตามประเมินผล
- 9.5 รายงานผล

10. วิธีดำเนินการ

- 10.1 ประชุมชี้แจง
- 10.2 คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร
- 10.3 จัดอบรมเกษตรกร
- 10.4 ดำเนินการตามโครงการ
- 10.5 ศึกษาดูงาน
- 10.6 ติดตามผลการดำเนินงาน
- 10.7 ประเมินผลและรายงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

6. โครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดสารพิษ

1. ภายใต้งบประมาณ

2. โครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดสารพิษ

กิจกรรม อบรม / ดูงาน / สนับสนุนปัจจัยการผลิต

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

4. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากภาวะการณ์ขาดทุนจากการทำสวนส้ม และยังมีพืชอื่นทดแทน และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมี และสารเคมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อภาวะการขาดทุนเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้มีอาชีพทำการเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต และหันมาใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรและผู้บริโภค จึงได้จัดทำโครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดสารพิษ ต่อไป

5. วัตถุประสงค์

- 5.1 เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย
- 5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร
- 5.3 เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นของเกษตรกร และผู้บริโภค

6. เป้าหมาย ปี 2566-2570

- 6.1 ปี 2566 จำนวน 1 กลุ่ม 30 ราย
- 6.2 ปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม 30 ราย
- 6.3 ปี 2568 จำนวน 1 กลุ่ม 30 ราย

7. พื้นที่ดำเนินการ

- 7.1 ปี 2566 หมู่ที่ 1-3
- 7.2 ปี 2567 หมู่ที่ 4-6
- 7.3 ปี 2568 หมู่ที่ 7-10

8. ระยะเวลาดำเนินการ

จำนวน 3 ปี 2566-2570 เริ่มเดือน ตุลาคม – กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 คัดเลือกพื้นที่
- 9.2 อบรมเกษตรกร
- 9.3 ดำเนินงานตามโครงการ
- 9.4 ติดตามประเมินผล
- 9.5 รายงานผล

10. วิธีดำเนินการ

- 10.1 ประชุมชี้แจง
- 10.2 คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร
- 10.3 จัดอบรมเกษตรกร
- 10.4 ดำเนินการตามโครงการ
- 10.5 ศึกษาดูงาน
- 10.6 ติดตามผลการดำเนินงาน
- 10.7 ประเมินผลและรายงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

7. โครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ

1. ภายใต้งบปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร

2. โครงการผลิตผลิตสารสกัดชีวภาพ

กิจกรรม อบรม / ดูงาน / สนับสนุนปัจจัยการผลิต

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลาครุ

4. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากภาวะการณ์ขาดทุนจากการทำสวนส้ม และยังมีพืชอื่นทดแทน และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมี และสารเคมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อภาวะการขาดทุนเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้มีอาชีพทำการเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต และหันมาใช้สารสกัดชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี จึงได้จัดทำโครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ ต่อไป

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

5.2 เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญแก่เกษตรกร

5.3 เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นของเกษตรกร และผู้บริโภค

6. เป้าหมาย ปี 2566-2570

6.1 ปี 2566 จำนวน 1 กลุ่ม 30 ราย

6.2 ปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม 30 ราย

6.3 ปี 2568 จำนวน 1 กลุ่ม 30 ราย

7. พื้นที่ดำเนินการ

7.1 ปี 2566 หมู่ที่ 1-3

7.2 ปี 2567 หมู่ที่ 4 - 6

7.3 ปี 2568 หมู่ที่ 7 - 10

8. ระยะเวลาดำเนินการ

จำนวน 3 ปี 2566-2570 เริ่มเดือน ตุลาคม - กันยายน

9. แผนการดำเนินงาน

- 9.1 คัดเลือกพื้นที่
- 9.2 อบรมเกษตรกร
- 9.3 ดำเนินงานตามโครงการ
- 9.4 ติดตามประเมินผล
- 9.5 รายงานผล

10. วิธีดำเนินการ

- 10.1 ประชุมชี้แจง
- 10.2 คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร
- 10.3 จัดอบรมเกษตรกร
- 10.4 ดำเนินการตามโครงการ
- 10.5 ศึกษาดูงาน
- 10.6 ติดตามผลการดำเนินงาน
- 10.7 ประเมินผลและรายงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

สำนักวิชาเทคโนโลยีสุขภาพสัตว์

ภาคผนวก

ภาคผนวก

กระบวนการจัดเวทีชุมชนระดับตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ปัญหาแนวทางแก้ไขตำบลศาลาครุ จากผลการดำเนินงานการจัดเวทีชุมชนโดยหน่วยงาน 5 ภาคีหลัก ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ เป็นแกนนำ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอหนองเสือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองเสือ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองเสือ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ โดยร่วมกับเครือข่ายเชิญผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมความคิด ปัญหาของชุมชน และแนวทางแก้ไข

1. หัวข้อปัญหาการจัดเวทีชุมชน

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านสิ่งแวดล้อม
3. ด้านสาธารณสุข
4. ด้านการเกษตร
5. ด้านสาธารณูปโภค
6. ด้านขยะ
7. ด้านอื่น ๆ

1.1 ด้านการศึกษา

- การศึกษายังไม่พอเพียง
- อยากได้ลานกีฬา ไฟถนนไม่สว่าง
- ขาดครูสอนในโรงเรียน ครูมีน้อย
- สถานที่เรียนห่างไกล
- มีโรงเรียนขยายโอกาสน้อย
- สอนดนตรีไทยให้เยาวชน เด็ก ๆ ตามหมู่บ้าน

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

- น้ำเสียในลำคลองและมีผักตบชวาในคลอง
- ควัน ฝุ่น จากถนน
- ไม่มีที่ทิ้งขยะในตำบล
- ขาดถังขยะของแต่ละบ้าน
- ปัญหาเรื่องแสงสว่างในที่มืด ไม่มีแสงไฟส่องตามถนน

1.3 ด้านสาธารณสุข

- ขาดเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เพราะหมู่บ้านมีมากขึ้นจึงไม่เพียงพอ

- อยากรู้ให้มีการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ และดูแลอย่างทั่วถึง
- การตรวจโรคทั่วไปสำหรับคนในชุมชน
- การป้องกันโรคไข้เลือดออกและไข้หวัดนก
- การทำบัตร 30 บาท รักษาทุกโรค
- ให้เจ้าหน้าที่อยู่ประจำอนามัยตลอด 24 ชั่วโมง

1.4 ด้านการเกษตร

- ขาดเมล็ดพันธุ์ที่ดี
- ขาดการรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม
- ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น ปุ๋ย ยาในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่คุ้มทุนการผลิต
- การระบาดของโรคแมลง
- ด้านการเกษตร อยากรู้ให้ อบรม. ช่วยเหลือ เช่น ปุ๋ย ยา
- ขาดที่ทำการเกษตร
- ขาดเงินทุนและแหล่งเงินทุน
- ไม่มีลานตากข้าวและยุ้งฉางเก็บข้าว
- สัมเขี้ยวหวานผลร่วงเสียหาย

1.5 ด้านสาธารณูปโภค

- น้ำประปายังไม่เพียงพอและยังไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน
- ยังไม่มีรถโดยสารเข้าถึงหมู่บ้าน
- ขาดน้ำสะอาดดื่ม
- อยากรู้ได้ไฟฟ้าตามถนนตามซอย
- อยากรู้ได้โรงเรียนเพิ่ม ม.1 – ม.6 ขึ้นในชุมชน

1.6 ด้านขยะ

- จัดถังขยะในทุกหมู่บ้าน
- กำจัดขยะลาย มีบ่อขยะต้องเก็บให้มิดชิดและไม่ให้กระจาย เอาขยะที่เปียกควรเอาไปทำปุ๋ย ให้เป็น

ประโยชน์ต่อการเกษตรได้

- ควรมีรถเก็บขยะภายในตำบล
- เกษตรกรทิ้งขยะลงในลำคลอง

1.7 ด้านอื่น ๆ

- ปัญหาในชุมชนด้านการศึกษา
- ชยะมูลฝอย
- ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทางจิตใจ
- ปัญหาความเป็นอยู่ในชุมชน เช่น ไม่มีอาชีพ การว่างงาน

แก้ไขโดยการ

- จัดระเบียบในชุมชนให้ชัดเจนในบตลงโทษผู้ที่กระทำความผิด
- จัดทำชุมชนหน้าอยู่ในการดูแลของแต่ละครอบครัว
- ส่งเสริมคนในชุมชนในการจัดตั้งโครงการส่งเสริมอาชีพ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ